

Capital și capitaliști

Poate exista capital fără capitaliști sau capitaliști fără capital?

Nu cumva aceste două cuvinte arată unul și același lucru, văzut din puncte deosebite?

Dacă înțelegem prin capital ori ce avere adunată, producătoare de venit sau capabilă de a fi transformată în avere producătoare de venit, atunci capitalul poate exista fără capitaliști.

Statul poate avea avere producătoare de venit, deasemenea corporațiunile, fundațiunile ca și orice lucrător participant în întreprinderi sau deponent la o casă de economie.

Calitatea aceasta a capitalului de a se putea răspândi în mâni multe, devenind oarecum anonim în ce privește posesiunea lui împărțită în fracțiuni infime ca și posibilitatea de a concentra tot ce poate fi numit capital, în mâinile Statului, a făcut să se nască două doctrine potrivnice sistemului capitalist și anume socialismul și corporatismul.

Ambele acese doctrine nu comba, da fap, capatul, ci pe capitaliști. Tendința lor este de a substitui persoanelor care concentrează capitalul pentru a-l întrebuința ca instrument în producția de bunuri sau de servicii, fie masa anonimă a unor posesori de fracțiuni infime de capital — sistemul cooperatist — fie Statul.

Și într'un caz și în celălalt, concentrarea capitalistă este mai accentuată chiar decât în sistemul capitalismului liber, da în local persoanelor indicate la conducere prin selecțiune naturală, prin risc personal și prin concurență se așează persoane indicate prin sisteme politice, prin votul cooperatizatorilor, sau prin voința guvernului.

Între rezultatele practice ale capitalismului liber și cele ale socialismului sau ale cooperatismului nu există nici o greutate de ales.

Socialismul sacrifică fără indoială buna stare materială a societății pentru o egalitate, care, de fapt nu este decât expresiunea invidiei unor conducători politici față de conducătorii vieții economice.

Personalitățile proeminente pe care le crează capitalismul liber nu pot fi atacate, decât răspândind în masele lucrătoare credința că ceea ce au realizat creatorii în viața economică prin ingeniozitatea lor, cu riscul vieții lor și familiilor lor și în luptă aprigă de concurență, este dobândit în dauna muncii, a omului lucrător.

Masele muncitoare nu au mijlocul de a controla adevărul sau minciuna, conținută în această propagandă împotriva capitaliștilor, fiindcă dorința de a distruge tot ce e superior este naturală în masele inculte, și lăcomia orbește orice judecată.

Dacă socotim drept capital numai averea pusă în serviciul producției de bunuri din inițiativa particulară, sub conducerea unei persoane private fără nici o preocupare de ordin social ci numai în scopul de a realiza beneficii în cadrul legii și al moralei, atunci capitalul nu poate exista fără capitalist.

Capitalul este, în acest caz, o creațiune personală a capitalistului, după cum opera de artă este creațiunea artistului. Opera există în afară de creatorul ei, dar existența ei și cu existența autorului ei sunt legate și fao unul și același lucru.

Heti betéteket helyezzünk el
szövetkezetünknel

Irtá: REINHART GYULA

Janusnak, a rómaiak istenének, két arca volt. Az egyikkel hátra nézett a múltira, a másikkal a jövőbe. Ez volt a szimbóluma az idők végtelenségének, mely öröktől fogva volt és örökké lesz.

Januárius hónapban, melyet erről az istenről neveztek el, kinyitlak templomának kapui és akik ezeken a kapukon keresztül mentek, meglátták a jövőndő.

Most, hogy mi is keresztül léptük Janus isten kapuit az 1939. évre, szeretnénk bepillantani a jövőbe, szeretnénk tudni, hogy mit hozhat nekünk, iparosoknak, az új esztendő?

Most fordult negyvenedik évébe az aradi iparosok hitelszövetkezte, amely az új szövetkezeti törvény rendelkezéseihez képest megváltozott címmel: „Ipar és Kereskedelem aradi hitel- és takarékszövetkezet”, megváltoztatott alapszabályokkal, de régi hittel, a szövetkezeti eszme iránti tántoríthatatlan hűséggel, új életkedvvel akar a jubiláris évében lelkesedéssel és kitartással újabb táborot gyűjteni, újból megerősödni és újabb virágzásának alapjait lerakni.

Hogy mi volt Arad iparosságának a hitelszövetkezete, nem akarom bővebben vázolni. Annyi azonban tény, hogy a válságos idők mélysegeiben egyetlen segítő és támogató kéz, egyetlen hitelforrás állott az aradi iparosság rendelkezésére, amikor minden feől csak elutasítással feleltek a hitelkeresőknek. Olyan intézet volt, amely a megtakarított bankat teljes egészében vissza fizete és nem vete igénybe a konverzió jogát. Ez a köztudatban van, ezt Arad iparosságának nem kell magyarázni.

Az, hogy a jövőben mi lesz attól függ, hogy milyen szeretettel és áldozatkészséggel támogatjuk tovább a szövetkezetet, mert mentől többet adnak egyesek ahhoz, hogy megerősödjék, annál többet nyújthat akkor, ha igénybe akarjuk venni, amikor erre szükségünk van, akár nyersanyag beszerzése, akár munkabér fizetése céljára, akár már megkötött üzletek vagy szállítások lebonyolítására. Hiteligénylőkben eddig sem volt hiány és minél jobban ki fogjuk terjeszteni szövetkezetünket új tagok felvétele által, annál bizonyosabb, hogy új igények fognak jelentkez-

ni, új részjegyek befizetése — amit alapszabályaink több részletben való törlesztéssel engedélyeznek — csak lassan folyik be és ezért gondoskodnunk kell újabb tőkéről.

Szövetkezetünk nevébe felvette a hitelen kívül a takarékoskosságot is és így szövetkezetünk most már nagy súlyt helyez arra is, hogy főképpen tagjaitól, de nem tagoktól is gyümölcsözös végett átvegyen betéteket.

Ezek a betétek különbözők. Vannak, akik csak átmenetileg helyeznek el kisebb-nagyobb összegeket, vannak, akik állandó jelleggel adják át megőrzés végett összegyűjtött leleiket, hogy ezek kamatos kamatokkal gyarapodva, rosszabb idők bekövetkezése esetén tartalékokat képezzenek. Vannak olyanok is, akik bizonyos célra akarnak gyűjteni és ezért helyezik el biztos helyen pénzüket, amely akkor bármikor rendelkezésre áll.

De főképpen a takarékoskossá általánossá tétele szempontjából, hogy azt mindenkinek hozzáférhetővé és szinte második természetévé tegye, — bevezette szövetkezetünk a kötelező heti vagy havi betétek rendszerét, hogy így bizonyos kényszer alatt hosszabb időre lekösse magát a betétes és szép összeghez jusson a takarékoskossá révén.

Szövetkezetünk már öt lei heti betéteket is elfogad. Ebből a kis összegből négy év elteltével, amikor ennek tartama lejár, 1040 lei tőke lesz, amihez hozzászámíródnak még az időközi kamatok. Az, aki tízezer leit akar megtakarítani, heti 50 leit kell befizessen, aki pedig heti 200 leit tud befizetni, négy év múlva 45 ezer leit kap.

Ezekre a heti betétekre is folyósít kölcsönöket a hitelszövetkezet úgy, hogy szükség esetén ez igénybe is vehető.

Az bizonyos, hogy a takarékoskossá az egyetlen út, amely a szegénységből a jóléthez vezet és amelyre rá kell lépni mindenkinek, aki a jövőjében bíz és attól valamit vár. Nem szabad hiú kifogásokkal elődázni, hanem most kell ahhoz hozzáfogni. Ne késedelmeskedjen tehát senki, mert kötelessége ez önmagával, családjával szemben. Jelentkezzen mindenki, lépjen be a takarékoskodók közé, váltsa ki könyvecskéjét és kezdje meg a gyűjtést, alapozza meg ezzel jólétét és boldogulását.

Hogyan kapcsolódjanak ebbe a munkába a szövetkezet tagjai és mi az ő kötelességük?

Să privim, de pildă, la noi câteva cazuri cunoscută de toată lumea, pentru a înțelege ce înseamnă capital și capitalism și care e legătura dintre acești doi termeni.

Un Grigore Alexandrescu sau un Stan Rîzescu n'au moștenit nici avere, nici nume, nici relații cu cei puternici și nici măcar meșteșugul pe care l-au îmbrățișat și prin care au ajuns la succes.

Tot ce au făcut a fost propria lor operă și opera lor a devenit o operă socială și națională. Profitul lor personal este infim și mai mult de ordin moral, față de profitul pe care îl trage țara sub diferite forme.

Tot așa a fost Bata în Cehoslovacia și în aceeași categorie intră sute și chiar mii de creatori din Europa, America și Japonia, pe umerii cărora stă întreaga civilizație și din osteneala cărora trăesc sute de milioane de oameni.

În ce privește țara noastră, noi trebuie să dorim ca să apară câți mai mulți creatori în genul lui Grigore Alexandrescu și al lui Stan Rîzescu, fiindcă viitorul țării noastre depinde numai de ceea ce vor putea realiza creatorii de capital sau capitaliști care vor lucra pentru beneficiu sau risc total al vieții și al situației lor și în liberă concurență.

A. Corteanu

Minden tagnak van vagy felesége, vannak gyermekei, vagy pedig vannak alkalmazottai, akiket sarkalhat, biztathat, hogy vállalkozásuk magukra ilyen heti betétfizetést. Levonja és összegyűjti ezeket a részeseket és egy összegben fizeti be azokat a szövetkezetbe. Minden tétel természetesen külön lesz befizetve a vonatkozó könyvecskébe és így mindenkinek módjában van ellenőrizni, hogy a befizetések megtörténtek-e, nem lesznek-e elhanyagolva. Azt tapasztaltuk ugyanis sok esetben, hogy a jelentkező meg szívesen takarékoskodni és a nagy felbuzdulásnak rossz vége lesz.

Miért fontos a szövetkezet tagjai számára, hogy betétek és lehetőleg hosszú lejáratú állandó betétek gyűljenek össze a szövetkezetnél?

Nagyon egyszerű a felelet. A begyűlt pénzt a szövetkezet nem tartja a pénztárban elárva, hanem a tagok rendelkezésére bocsátja hitel formájában. Minél nagyobb a betétálladék, annál nagyobb hitelt nyújthat a szövetkezet tagjai részére.

Minthogy a szövetkezet a tagok és nem idegen részvényeseké, a tagok érdeke minél nagyobb betéteket összegyűjteni, mert ebből egyelőre csak neki van haszna, hiszen csak ő részesülhet hitelben.

Meg kell végre érteni, hogy a szövetkezet nem öncélú intézmény, mert az a tagok összességéé, csak ő értük van, értük dolgozik, az ő érdekeiket védi meg. Minden tagja a szövetkezetnek vele sűr és vele nevet. Ha jól megy a szövetkezetnek, jól megy a tagoknak is, mert mellettük áll pénzzel és támogatással, ha ellenben rosszul megy a szövetkezetnek, vele együtt szenvednek a tagok is.

Mi azonban azt akarjuk, hogy Arad iparosainak jól menjen a dolga, szövetkezetünket nem azért alkottuk meg negyven év előtt, hogy annyi idő után ne élvezzük annak áldásait. Ellenkezőleg: fejleszteni, nagyobbítani, kiterjeszteni akarjuk, új tagokat akarunk a régiak mellé, hogy alapjait megerősítsük, nagy betétállományt akarunk, hogy mindannyiunk jogos igényeit kielégíthessük. Megelégedettnek, boldognak, jó módúknak akarjuk Arad iparoságát. Ezt pedig a szövetkezetten keresztül érhetjük el mindnyájan lelkes, buzgó és kitaró munkával.

Ezért alapítottuk, ezért tartottuk fenn, ezért akarjuk továbbra is fokozott módon fejleszteni szövetkezetünket, ehhez várjuk Arad iparoságának lelkes és önzetlen támogatását.

Az adóköteles tiszta jövedelem egy százalékát fizeti az ipar és kereskedelem a Kereskedők és Iparosok Segély- és Biztosító Hivatalának fenntartására

A nemzetgazdasági minisztérium az elszegényedett kereskedők és iparosok megsegítése céljából a Kereskedők és Iparosok Segély- és Biztosító Hivatala névvel, tudvalevőleg, új intézményt állított fel, amelynek célja, hogy egyrészt a bejegyzett cégek rendelkezett és rendelkezés alá tartozó elszegényedett kereskedőknek orvosi és gyógyszersegélyt, munkaképtelenség esetén pénzsegélyt, temetkezési segélyt nyújtson, továbbá, hogy tagjai számára fakultatív életbiztosítást kössön.

Betegség esetén maximális hat hónapig terjedő kórházi, vagy szanatóriumi segélyt kapnak a tagok. Ezt a határidőt az orvos véleményezése alapján tovább, legfeljebb hat hónappal meghosszabbíthatja az intézet vezérigazgatója. Ez utóbbi esetben azonban a kórházi gondozást már a tag költségére eszközözik.

Munkaképtelenség esetén az intézmény csak akkor folyósít segélyt, ha a gyógykezelés után min. 75 százalékos munkaképtelenséget állapítottak meg. Kórházi vagy szanatóriumi kezelés ideje alatt nem élvezhet a tag munkaképtelenségi segélyt.

A temetkezési segélyt a cég fennállásának ideje szerint folyósítják. A legalább öt éve bejegyzett cég

tulajdonosának elhalálása esetén a segély 5000 lei.

A temetkezési segélyt a hitvestárs, vagy az elhunyt gyermekei kapják.

Az intézmény fakultatív jellegű életbiztosítási osztályt állít fel a tagok és családtagjaik számára. Az életbiztosítási alapot minden egyéb alaptól külön kezelik. Ennek a biztosítási osztálynak működését a törvény külön szabályozza és nem terjeszti ki erre az osztályra a biztosítási törvény intézkedéseit.

A Kereskedők és Iparosok Segély- és Biztosító Hivatala jövedelmét képezik a fenti biztosításokból kívül még a következők:

A kereskedők és iparosok, továbbá mindenféle kereskedelmi és ipari társaság évi járuléka, amely megfelel az adóköteles tiszta jövedelem egy százalékának. Ezt a járulékot az adóhivatalok hajtják be. A Hivatal jövedelmét képezik még a kereskedelmi és iparkamarák költségvetési kiadásainak 5 százaléka, továbbá a kamaráknál található segélyalapok.

Öfelsége, a király által szentesített és a Hivatalos Lap december 20-1 számában kihirdetett törvény a végrehajtási utasítás elkészítése után lép életbe.

Büntetik az iparosokat a tanoncok iskolakerülése miatt

A nagyváradai munkügyi felügyelőség az elmúlt napokban tömegesen vette fel a kihágási jegyzőkönyveket olyan iparosok ellen, akiknek tanonca nem jártak rendszeresen iskolába. A kihágási jegyzőkönyveket áttették a munkabíró-sághoz, a büntetések kiróvása céljából. Az iparosok már régebben emlékiratot adtak be a munkügyi felügyelőséghez, amelyben a felügyelő-

ség útján arra kéri a minisztériumot: módosítsa a törvényt úgy, hogy tisztázni lehessen, hogy mikor hibás az iparos az iskolamulasztásban, mikor a tanonc. A memorandumra még mindig nem érkezett válasz és ezért Nagyvárad iparosága most sürgeti, hogy emlékiratát illetékes helyen megfelelő módon intézzék el.

"A művész otthonában"...

Írta: FÖTHY JÁNOS

Ebédutáni feketére hívt meg egy fiatal hölgy ismerősöm. A hölgy színésznő, nem nagyon ismert, nem is nagyon valószínű, hogy az lesz, egyelőre még vesződik a pálya nehézségeivel, harcol az érvényesülésért, aztán, ha belátja, hogy hiába, szépen megújíja, férjhez megy vagy ányergel egy másik, pogáribb pályára. Ezzel egyébként már kacérkodik is — titokban szőnyegszővést tanul.

A fiatal színésznő — nevezzük Erzsinek — egy villában bérel kis legénylakást: apró előszoba, miniatűr konyha, eléggé tágas szoba, fürdőszoba, és az egész. Meghívott feketére, nézzem meg, milyen szép a lakása.

Mármost képzeljük el, hogy harminc évvel ezelőtt hív meg egy fiatal színésznő egy urat feketére, nézze meg, milyen szép a lakása. Belép az ember, az előszobába, komorna, vagy legalább is szobalány fogadja, leveszi róla a kabátot, és bevezeti a szobába: tessék helyet foglalni, rágyújtani, a művésznő rögtön jön.

Leül az ember a tulfutott szalonban, cigarettázik és vár. Közben körülnéz. Selyemkártya a falakon, világoskék színben. Drága vázák, csecesbecsék az asztalukon, a vitrinben, a kis fali állványokon. Rengeteg virág, bódító illat. Rengeteg fénykép: a hölgy, különböző szerepeiben, de még inkább: különböző toaletteljeiben, mert az összehasonlítás kedvéért, tegyük fel, hogy ez a harminc év előtti színésznő sem valami nagy primadonna. A fényes fekete szonórán a hölgy néhány előkelő lovagjának fényképe, ezüstkeretben. Velencei csillár. Velencei tükör. És még legalább öt-hat tükör mindenfelé. Persze szőnyegek, puha, széles kerevet, selyemhuzatu székek, süppedő fotójók, nehéz brokát függöny az ablakokon.

Es most csöngessünk be, ma a fiatal színésznő lakására, akit Erzsinek nevezünk.

Ajtót nyitnak, Erzsai áll az ajtónál egyszerű, sima angol szoknyában, egyszerű sima, angol pulloverben. Arcán, száján alig van pirosító, csak amennyi éppen szükséges. Levendulás kölnis fanyar, férfias illatát érezni körülötte.

— Szervusz — mondja röviden és kezét nyújt — kerülj beljebb!

A homályos apró előszobában jéghideg van.

Belépek a szobába. Itt kellemes a hőmérséklet nem túl meleg, nem túl hideg, Erzsai ügyesen szabályozza a fűtőtestet, amely az ablak alatt áll, rajta üveglap, az üveglapon néhány cserép virág, örök zöld és kaktusz.

Aranyos ez a kis szoba, olyan, mint egy angol diák szobájába, valahol egy jobbfejta kollégiumban. A fehérre meszelt falakon ódon térképek, keskeny rámaiban, néhány öreg acélmetszet, kis könyvespolc sok könyvvel, kis guruló asztalka, alul falokkal, felül kávéfőző lombikkal, sima üvegcészákkal, a padlón színes rongyszőnyegek... olyan egyszerű, természetesen, közvetlen az egész, annyira férfias, de mégis csupa női otthonosság, kedvesség, izlés...

Erzsai meggyújtja a borszeszlángot a kávéfőző alatt, rágyújtunk.

— Hát kérlek, kezdjük a függönyöknél és a butorhuzatnál. Tudod, ez a legolcsóbb angol kreól, de persze nem eredeti angol. Addig szaladgáltam a városban, amíg meg nem találtam, ami a legmegfelelőbb volt, színben, mintában és... árban.

Itt megint nagyot nevet, aztán folytatja.

— No most a butorok. Tudod, az édesanyám —

— Na, mit szól a kis otthonomhoz? — kérdi búszkán.

— Aranyos, elragadó! No és mondd, sok pénzbe került?

Erzsai nevet, nagyot szippant a cigarettájából.

— Ördögöt! — mondja egyszerűen —, alig került valamibe. Elmondjam?

— Mondd, mondd! — sürgetem és úgy érzem: valami titoknak a nyitjánál állok és ez a mai fiatalok egyik nagy titka.

nak volt egy csomó ócska, divatjamult butora, valaki ajánlott egy asztalt, rendes, szerény iparosember, de nagyon ügyes. Elmentem hozzá és megbeszéltem vele az ügyet. Lerajzoltam neki, mit akarok, erre ő azokat a régi holmikat szépen átalakította, úgy, ahogy itt látod... ezek az angol kolonialis butorokká... ha késszem velem, tisztelettel fizethetek értük. Azaz csak fizethetnék, ha volna, mi-ből... hiszen tudod az a rongyos kis gázsim... a direktorok nem nagyon törlik magukat értem, az már biztos...

Ugy nevet, olyan jóízűen, hogy mind a harmadikát egészséges foga látszik.

— Igen — mondom —, de ez a sok szép kavicsolt vasholmi... az állólámpa, a csillár... drága dolgok...

— Drága bizony — mosolyog Erzsai búszkán —, ha elfogadjuk, hogy az idő: pénz. Mert tudod, én ezt mind úgy szedtem össze az ócskavasasoknál...

— Ahol az anyám lakik, van egy fiatal kovácsmester, jóízű fiú. Annak lerajzoltam, hogyan csinálja és ő megcsinálta. Ezt az úgynevezett csillárt például levelenként szedtem össze, aztán találtam hozzá ilyen vas-gyümölcsöket, az indákat a kovács csinálta hozzá. Ez a gyertyatartó sem volt, mindig gyertyatartó, ez a hamutálcaival kombinált gyertyatartó is csak ócskavas volt, én állítottam össze... no de fogytam is pár kilót, amíg összeszalagáltam az egészet... ennyi hasznom is volt belőle... A szőnyegetek, úgy, ahogy itt látod, magam szőttem a tanfolyamon, neked megmondhatom, te úgy is tudod, hogy odajárok...

— És a képeid?

— Képek! — Erzsai nagyot nevet. — Miért nem monlod: eredeti Tintoretto! A megboldogult apám holmija között találtam ezeket az öreg térképeket, néhány metszetet az antikváriusnál vettem, a lámpa-ernyőt egy iparművész barátom csinálta, én adtam hozzá a színes reprodukciókat... ez az egész.

— Remek nő vagy, Erzsai. Ezt egy férfi sohasem tudná összehozni...

Foglalkozási ágak szerint beosztott csoportokból alakul meg a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának vezetősége

BUCURESTIBŐL jelentik: A fővárosi lapok leközlik a „Nemzeti Ujjászületés Arcvonala” megalakításáról hozott rendelettervezényt.

1. A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal az egyetlen politikai szervezet Romániában.

2. Célja a nemzeti ideál megerősítése, az ország fiainak és családjainak egyesítése, hogy megerősítse a keresztény hit, a nemzeti kultúra kifejlődését és érvényt szerezzen a tisztességes munka lehetőségének a haza felvirágoztatása céljából.

3. Az Arcvonalba való belépést kérheti minden román férfi, vagy asszony, aki a magas célokért áldozni, amelyeket ez a szervezet el akar érni. A jelentkezők kötelesek igazolni büntetlen előéletüket és fogadalmat tesznek, hogy az Arcvonal rendelkezéseinek alávetik magukat.

Minden termelési ág nyolc taggal szerepel az igazgatóságban

7. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának az a feladata, hogy népszerűsítse az arcvonal eszméit és a közvéleményt ennek megfelelően alakítsa. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonala képviseli a kormány előtt az állampolgárok, valamint az egyes foglalkozási ágak érdekeit és ezek kívánságát haladéktalanul a kormány tudomására adja. Ugyancsak az arcvonal tájékoztatja a kormányt a közigazgatás menetéről is.

8. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonala bármilyen szervezetének tilos személyi, általános jellegű felhívást intézni a közhivatalokhoz. Minden ilyen lépés csak az arcvonal főtitkárságán keresztül történhetik és akkor is csak közvetlenül a kormányhoz.

9. Az arcvonal tanácskozó szervei: az igazgatóság és a legfőbb nemzeti tanács.

10. Az igazgatóságnak 24 tagja van, akik közül

nyolcan a mezőgazdaságot és a kézműipart, nyolcan a kereskedelmet és az ipart, nyolcan pedig a szellemiségi foglalkozási ágakat képviselik.

— Persze, hogy nem! Mert ti lusták vagytok, kényelmesek és könnyelműek. Pedig az egész csak energia és egy kis ügyesség dolga. Én, persze, kimondott spórolási szándék kell hozzá...

— No és hogy tartod rendben a lakásodat? Van valami bejárónőd, szobalányod?

— Nekem? — Erzszi tágramereszti a szemét. — Megbolondultál? Szobalányom? Jó, hogy nem mondom: komornám! Reggel nyolckor felkelek, megfőzöm a teámat, kitakarítok, megyek próbára a színházhoz, ha nincs próbám, szaladok a szőnyegszövő tanfolyamra... úgy élek, mint egy diák... Azaz, pardon, mint egy diáklány...

Közben megfőtt a kávé a lombikban. Erzszi kiölti az olcsó, de csinos üvegszészébe. A kávé kiűnő.

— Iszol egy barackot?

— Kérek.

Erzszi a guruló asztalka alsó polcáról felveszi a pálinkásüveget, tölt, koccintunk...

— Isten éltesse! A szép kis otthonodra iszom... hogy sohasem hiányozzék semmi...

Erzszi rámnéz:

— Például?

— A boldogság...

— Ugyan kérlek! Én nagyon boldog vagyok így magányosan... a kis legényfeletemmel...

— Igazán?

— Igazán. Hanem te, most add a szavadat, hogy nem irod meg ezt a dolgot, ezzel a címmel: a művész, otthonában...

— Szavamat adom. Először, mert erről nincs mit írni. Másodszor, mert nem vagy „művész”...

— Szemtelen vagy...

— Nemcsak szemtelen vagyok, hanem szószegő is. Mert, imé, mégis megírom az egészet, szóról szóra, ezzel a címmel: a művész, otthonában...

Csak még azt is hozzátesszem újra: anno 1938...

4. A jelentkezők beiratkozása a városi vezérkarságok, illetve a községi jegyzőségek útján történik. A jelentkezésről számított három hónapon belül közli a felvételtől történt döntést.

5. Minden tagnak megvan az a lehetősége, hogy személyes hozzájárulásával közreműködjen a kitűzött cél elérése érdekében, azonban az alkotmányban biztosított egyéni jogait és szabadságát megőrzi.

6. Az Arcvonal tagjainak politikai működése a helyi szervezetek által előírt módon vagy a törvényes hatóságok vezetésével történik.

Az elnöki kisebbségekhez tartozók, akik az Arcvonal tagjai, külön csoportban tömörülhetnek és a csoportok által gyakorolhatják mindazokat a jogokat, amelyeket a törvény biztosít nekik.

Ezek valamennyien tagjai a legfőbb nemzeti tanácsnak.

11. A legfőbb nemzeti tanácsnak 150 tagja van, akik közül az alkotmányban lefektetett három foglalkozási ágra 50-50 esik.

A vezetőség vidéki tagozatai

18. Minden helytartóságban a fentebb vázolt megkülönböztetés alapján három titkár működik. Az illető foglalkozási ágak előterjesztése alapján a titkárokat szintén királyi dekrétummal nevezik ki. A megbízatás két évre szól.

19. Minden megyében szintén három titkár működik.

20. A titkárok előterjesztésénél a törvény által elismert foglalkozási ágak vezetői működnek közre, ha maguk is tagjai a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalnak.

21. Minden járásban és minden községben mindössze egy titkár működik. A járási titkárt a helytartósági titkár nevezi ki, a községi titkárt az illető község választja és a választást a helytartósági titkár helybenhagyhatja.

22. A végrehajtó szerveknél alárendelési rendszer uralkodik.

23. A titkárok végrehajtják a tanácskozó szervek által kiadott rendelkezéseket. Ők irányítják a propagandát, ők gyűjtöttek tájékoztatásokat, ellenőrzik a front működését és rendben tartják annak irattárát.

24. A megyei helytartósági titkároknak, valamint a főtitkároknak időszakonként össze kell ülniök, hogy az irányítás és az ellenőrzés munkájának részleteit megbeszéljék.

25. Minden titkárság mellett a szükségletnek megfelelően irodákat állítanak fel.

26. Úgy a tanácskozó szervek tagjai, mint a titkároknak megbízatását vissza lehet vonni abban az esetben, ha vétének a fegyelmi előírások ellen.

27. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának ama tagja, akik közhivatalnokok, vagy pedig a pártszervezetben különleges megbízatásuk van, egyenruhát és jelvényeket fognak viselni. A többi tagok csak feltételeken viselnek egyenruhát, viszont a jelvény viselése számukra is kötelező.

A FEGYELMEZETLEN PARTTAG FENYÍTÉSE

28. A párt tagjai számára a következő fegyelmi büntetéseket írják elő: figyelmeztetés, az egyenruha viselésének eltiltása, a jelvény viselésének eltiltása, ideiglenes felfüggesztés és végleges kizárás.

29. A községi szervezetek tagjai számára a fegyelmi büntetéseket a megyei titkár rója ki. A döntés ellen sorrendben következő felettes fő- rum elé lehet fellebbezni. A megyei és a helytartósági titkárok fegyelmi ügyekben az igazgatóság dönt.

30. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának ama tagjait, akikről kiderül, hogy titkos, esetleg nemzetközi szervezeteknek a tagjai, a pártból kizárják, azonkívül a törvény által előírt megöléseket alkalmazzák velük szemben.

12. Az igazgatóság és a legfőbb nemzeti tanács tagjait királyi dekrétummal kétévi időtartamra nevezik ki, még pedig a minisztertanács előterjesztése alapján.

13. A tanácskozó szervek gyűléseinek elnökét sorshúzással jelölik ki. A miniszterelnök, vagy helyettese ezeket az üléseket bármikor egybehívhatja s elnökölhet is rajta. Általában az ülés akkor ül össze, amikor a front főtitkára összehívja, vagy pedig tagjainak egyharmada ezt kívánja.

A LEGFŐBB NEMZETI TANÁCS

14. A legfőbb nemzeti tanács megállapítja az arcvonal politikai irányvonalát, bejelenti kívánságait az arcvonalnak, megjegyzéseket tesz a közigazgatás menetéről, jóváhagyja a parlamenti, közigazgatási és szakmai választásoknál a jelöléseket.

15. Az arcvonal igazgatója sürgősség esetén intézkedhet mindazokban a kérdésekben, amelyek a legfőbb nemzeti tanács hatáskörébe tartoznak, azonkívül ellenőrzi az arcvonal szervezkedési munkáját és fegyelmi intézkedéseket tesz.

16. Az arcvonal végrehajtó szervei a főtitkárok, azonkívül a királyi helytartósági, megyei, járási és községi titkárok.

17.

Három fő titkár lesz, a fentebb említett foglalkozási ágak mindegyike számára egy-egy.

A főtitkárokat az igazgatóság és a minisztertanács előterjesztésére királyi dekrétummal két évre nevezik ki. A főtitkárok részt vesznek a legfőbb nemzeti tanács és az igazgatóság ülésén, ahol mint titkárok működnek.

31. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonala jogi személtviség és mint ilyen,

javakat vásárolhat, gazdasági vállalatokat — így szövetkezeteket — szervezhet. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának alapjait az ilyen vállalatok jövedelme szolgáltatja.

A NEMZETI GARDA

32. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonala mellett kisegítésképpen

a nemzeti gárda egységeit állítják fel. Ezek különleges szabályzat alapján működnek.

33. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába belépők külön alakulatokat alkothatnak, amelyek meghatározott küldetése van.

34.

A front valamennyi tagjának hűségesskút kell letennie.

35.

Az arcvonal jelszava: Király, Nemzet, Munka, Hit.

36.

A tagok felemel: jobbkarral és „Sanatate” szóval üdvözlők egymást.

37.

Az arcvonal központja az ország fővárosában van.

Új típusú repülőbélyegek a nyugtázások számára egy, két és öteles címletekben

Az összes nyugtázások számára új típusú repülőbélyegeket bocsátottak ki egy, két és öt leies címletekben. A dupla bélyegek azonban nincsenek perforálva és úgy kell alkalmazni azokat, hogy előzőleg felragasztják a bélyeget, azután hatálytalanítják és utána vágják szét. Január elsejétől kezdve a nyomtatványokra, szállítólevelekre, szállodák és fogyasztási helyiségek által kiállított fizetési jegyzékekre, valamint látványossági belépési jegyekre nem szabad más bélyeget alkalmazni, mint ezeket az új típusú bélyegeket. Temesvárra eddig csak az egy és két leies új típusú repülőbélyegek érkeztek meg, az öteles címletek még nem. A régi, nagyformájú és folyószámmal ellátott, perforált bélyegek használata ezentúl csak a számlákon van megengedve. Van azonban olyan rendelkezés is, amely megengedi, hogy ott, ahol kifogytak ezek a különleges, perforált számlabélyegek, február elsejéig kivételesen szabad az új típusú bélyegek használata. A nyomtatványokra és fizetési jegyzékekre vonatkozó új típusú bélyegek elnevezése timbru de aviatie special, a számlákra szolgáló bélyegek hivatalos elnevezése pedig timbru mobil pentru facturi.

Céhek, csoportok, testületek és uniók

Enescu mérnök tervezte az összes munkavállalók és munkaadók céhben való megszervezéséről. A tervezet szerint hierarchikus sorrendben, gúlaszerűen épül fel az ország új rendi képviselői és szakmai testületeiből, a legfelsőbb anácsig.

Annak ellenére, hogy a nagyipar és a kereskedelem céhekbe tömörítésére vonatkozó törvény még mindig nem jelent meg, máris elkészült a szakmai céhek és testületek rendi egységbe foglaló törvény tervezete. Ezt a tervezetet a Romániai Er. elnöki Foglalkozásügyi Egyesületeinek Szövetsége megbízásából I. D. Enescu mérnök készítette el, aki a szakmai szervezeti kérdések elismert szakembere. Enescu mérnöknek egyébként országrésze van az októberi céhtörvény előkészítésében is. Az előjelék szerint a most közzétett törvénytervezet, ha némi módosításokkal is, rövidesen gyakorlati megvalósításra kerül. Fontosnak tartjuk ennél fogva a tervezet lényegesebb intézkedéseit ismertetni.

HÁROM UNIO.

A tervezet szerint a szakmai érdekképviselők hierarchikus, rangsori elrendezésben fognak gúlaszerűen csoportosulni, mely gúlának széles tapasztalt a céhek és szakmai szekciók képezik. A gúla közepén a szakmai csoportok foglalnak helyet, ezek felett a három unió, míg a gúla csúcsát a legfelsőbb tanács alkotja.

Az első unió a mezőgazdaságot illeti meg. Ennek az uniónak négy testülete (corp) van: az erdő- és szőlőtulajdonosoké, a mezőgazdáké, az állattenyésztők és mezőgazdasági iparosoké és végül a mezőgazdasági munkásoké. Mindenik testület több szekcióra oszlik. Ezek a szekciók tulajdonképpen a céheknek felelnek meg. A céh elnevezéssel ennek az uniónak a keretében nem találkozunk.

AZ IPARI CÉHEK.

A második unióban a nagyipar, a kereskedelem és a kézműipar foglalnak helyet.

A nagyipar külön testületet kap a következő szakmai csoportokkal:

1. Élelmiszeri ipar, melynek keretében több szakmai céh tartozik, így a halak és tésztagyárak, a húsipari vállalatok, a lepárló- és szeszitalüzemek, a cukor- és keményítőgyárak és végül a vegyes élelmiszeri vállalatok céhei.

2. A ruházati iparágak csoportja, amely szintén több céhre oszlik, így a kötő-szővő üzemek, a posztógyárak és konfekciógyárak, a bőr- és cipőgyárak, a szőrmearúgyárak, a divatárú-gyárak és egyéb ruházati gyárak céhei.

3. A fémipari vállalatok csoportja, ugyancsak céhekre osztva.

4. Az építő- és faipar csoportja, a fafeldolgozó-üzemek, a bútorgyárak, a cement, mész és kerámiai gyárak és egyéb üzemek szakmai céheivel.

5. A sokszorosítóipar csoportja, melynek céheit a papír- és cellulozgyárak, a nyomdai vállalatok, a papírlemezgyárak és vegyes üzemek képezik.

6. A monopóliumtermékek csoportja a bélyeg-, dohány-, gyufagyárakkal, sóbányákkal, mint céhekkel.

7. A bányai ipari vállalatok testülete, melynek céheit a nemesfém-, petróleumfeldolgozó-üzemek, azénbányák és ásványkitermelő bányák fogják megszervezni.

8. Az utolsó nagyipari testületet a kisipar, a mezőgazdasági ipar alkotja, az egészségügyi-, elektrotechnikai vállalatok céheivel, az üveggyárak-, olaj- és festékgárak, háztartási cikkek és vegyes cikkek gyárainak céheivel.

A kisiparosok és kézműiparosok szintén külön testületet képeznek, amely nyolc szakmai csoportra és ezek céheire oszlik.

A KERESKEDELMELI CÉHEK.

A második unió harmadik testületét, a nagyipar és kézműipar után, a kereskedelem képezi.

A kereskedelem testülete nem kevesebb, mint tizenkét csoportra oszlik, minden csoporton belül több szakmai céh.

Az első csoport az élelmiszerkereskedőké, akik öt céhbe tömörülnek, éttermek, fűszerkereskedők, pékek, mézárások és egyéb kereskedők.

A második csoportot a ruházati kereskedők képezik. Itt is több céhet sorol fel a tervezet.

A harmadik csoport az építőanyag- és fahasználatoké. Ide tartoznak, külön céhükkel, majd a szerelési vállalatok is.

A negyedik kereskedői csoport a kiadóké, beleértve a könyvkereskedőket, a papírkereskedőket és a kávéházakat.

Az ötödik csoportot a szállítási vállalatok alkotják.

A hatodik csoport a bankoké. Beletartoznak a bankok, hitelintézetek, tőzsde ügyletekkel foglalkozó vállalatok és biztosító intézetek. Ezek is céhekre oszlanak.

A hetedik csoport a külkereskedelemmel foglalkozó vállalatoké: gabona- és állatkereskedők, szárnyaskereskedők, petróleum- és faexportőrök, valamint egyéb képviselői vállalatok céhei.

A nyolcadik vegyes csoport céheit a virágkereskedők, illatszerkereskedők és droguszták, gyümölcskereskedők, ékszerészek, stb. fogják megszervezni.

A kilencedik csoporthoz csak a szállodatulajdonosok tartoznak, akik aszerint oszlanak szakmai céhekre, hogy szállodák állandó jellegűek-e, vagy csak ideiglenesen dolgoznak.

A tizedik csoportba osztja be a tervezet a mozgósítók és varieték céheit.

A tizenkettedik és utolsó kereskedelmi csoport tagjait a háztartási-vasipari kereskedők képezik, négy külön céhre osztva; háztartási cikkek kereskedései, egészségügyi cikkek vállalatjai, gépkereskedők és vaskereskedők.

A második unióhoz tartoznak a munkaadói testületek és céhek kívül a nagyiparban, kereskedelemben és kézműiparban foglalkoztatott magántisztviselők és munkások is, akik ennek az uniónak negyedik testületét képezik. A tervezet szerint az iparban foglalkoztatott magánalkalmazottak külön csoportot képeznek, amint külön csoportba osztják a kereskedelemben foglalkoztatott alkalmazottakat is.

AZ ÉRTelmiSEGI FOGLALKOZÁSUAk UNIOJA

Eddig két unióról beszéltünk: az első a mezőgazdasági, a második az ipari, kisipari és kereskedelmi. A harmadik uniót, amelyről az alábbiakban lesz szó, az értelmiségi foglalkozásuk alkotják.

Ehhez az utóbbi unióhoz négy testület tartozik. Az első testület az akadémiai végzettségű szellemi foglalkozásukat öleli fel. A testület — céhek helyett — a következő kollégiumokra oszlik:

1. Mérnökök, úgymint konstruktőrök, fém- és bányamérnökök, elektrotechnikai mérnökök, ipari-vegyi mérnökök.

2. Mezőgazdasági és erdőmérnökök.
3. Építésmérnökök.
4. Ügyvédek.
5. Gyógyszerészek.
6. Vegyészek.
7. Könyvelők, akadémiai végzettséggel.
8. Állatorvosok.
9. Orvosok, szekciókra osztva: sebészek, belgyógyászok és egyéb speciálisok.
10. Szépművészeti foglalkozásuk: szobrászok, zenészek, festők, előadóművészek.
11. Irodalmi foglalkozásuk kollégiuma, az újságírók, publicisták és írók szekciójával.

A második testületet a kisipari-foglalkozásuk alkotják. Ide tartoznak az almérnökök, az orvosi segédzemélyzet, a technikai segédzemélyzet, stb. kollégiumai, ismét számos szekcióra osztva.

A harmadik testületbe tartoznak az állami tisztviselők, öt kollégiumra és ezeken belül szekciókra osztva.

Végül külön testületük lesz a nyugdíjasoknak is, akik öt kollégiumban és tizenegy szekcióban tömörülnek érdekeik hathatósabb védelmére.

A TERÜLETI BEOSZTÁS.

Céhek és szekciókat fognak alakítani minden egyes megyeszékhelyen, ha legalább tizenöt tag jelentkezik. Ha ez a taglétszám egy megye területén nem biztosítható, akkor a céhet az egész tartomány, szakmabelije fogják megszervezni.

A csoportok és kollégiumok a kormányzósági székhelyen működhetnek. Az értelmiségi foglalkozásuknak megengedi a tervezet, hogy kollégiumaikat az ország fővárosában alkossák meg és minden tartományi székhelyen fiókot tartsanak fenn.

A szakmai testület a fővárosban működik, fiókjai pedig az egyes kormányzósági székhelyeken képviselik a testület érdekeit.

Az uniók székhelye szintén a fővárosban lesz.

A három unió összehangoló és egybekapcsoló szerve a legfelsőbb tanács, melynek tizenkilenc tagja közül hetet az uralkodó nevez ki, míg tizenkettőt a kormány választ ki, a tizenkét szakmai testület által előterjesztett huszonnégy személy közül.

A tervezet pontosan megállapítja a céhek, szekciók, csoportok, testületek és uniók hatáskörét.

Ezeknek a szakmai szervezeteknek jogukban áll megvonni a foglalkozás gyakorlását mindazoktól, akik a törvénynek nem engedelmességeknek. A céhek, csoportok és kollégiumok mellett egyébként fegyelmi bizottságok fognak működni, amelyek feladatát a törvényértések megtorlása és a szakmai érdekek kölcsönös tisztában tartásának biztosítása fogja képezni.

A temesvári Ipari Szindikátus a céhalakítási határidőnek legalább három hónappal való meghosszabbítását kéri

A temesvári Ipari Szindikátus tudvelőleg még a karácsony előtt foglalkozott az ipari céhek megalakításának kérdésével és megállapította, hogy a rendelkezésre álló idő elégtelen a céhek megszervezésére. Ezért a szindikátus lépéseket tett az illetékes minisztériumnál és beadványában a január 12-iki határidőnek május 15-ig való meghosszabbítását kérte. A beadvány ügyében a minisztérium még nem válaszolt és ezért a szindikátus a veszedelmes gyorsan közelgő végső terminusra való tekintettel elhatározta, hogy a meghosszabbított terminus újból megsüregti.

A szindikátus vezetősége rámutat arra, hogy miután egy céhalakító közgyűlés összehívására tizenöt napos idő kell és Temesvárott nem kevesebb, mint tíz iparos céh megalakításáról van szó, technikai okból lehetetlen valamennyi céhalakító közgyűlést január 12-ig megtartani. A szindikátusnak ugyanis nem áll rendelkezésére megfelelő létszámú tisztviselő és személynzet a meghívók elkészítésére és kézbesítésére. Ugyanakkor helyiség sem áll rendelkezésre, miután az Iparos Szindikátus helyiségei

elégtelenek a közgyűlések egyidőben való lebonyolítására. Ilyen körülmények között a szindikátus véleménye szerint, minimálisan három hónapi meghosszabbítás szükséges, hogy a szervező munkát elvégezhesék és az iparos céhek megalakulhassanak.

A fenti akadályokon kívül az Ipari Szindikátus utal arra, hogy a temesvári munkakamara a közgyűlések megtartásához szükséges taglétszámkimutatást még nem adta ki és a jelek szerint nem is készítette el. Minden cég számára ugyanis a munkakamara által kibocsátott kötelező taglétszám a mérvadó. Ilyen létszámkimutatást kért a szindikátus az aradi és a temesvári munkakamarától, kérésre azonban még nem nyert elintéztést. Ellenkezőleg, a temesvári munkakamara arra kérte a szindikátust, hogy bocsásson rendelkezésére egy tisztviselőt a kimutatások elkészítésére. Ez a kérés az, bizonyítja, hogy a munkakamara, amely túl van terhelve a kicserélendő munkakönyvek feladatával, jelenleg nem is gondolhat a munkatöbbletnek az elvégzésére. Viszont az Ipari Szindikátus a kért tisztviselőt nem bocsáthatja a munkakamara rendelkezésére, mert ebben az esetben a reá hárult céhszervezési munkát nem tudná elvégezni. Mint a fentiekben látható, az Ipari Szindikátusnak a céhszervezési határidő meghosszabbítására vonatkozó kérése teljesen indokolt és a szindikátus beadványa előreláthatólag nem marad visszhang nélkül.

Gépauszurozást, plüsszirozást, tamburirozást, gombáthuzást, monogramm- és fehérneműhímzést a legszebben készít TÓTH ERZSI
Str. Eminescu 15.

Január végéig személyzeti kimutatást kötelesek beadni az összes romániai vállalatok

Az 5 alkalmazottnál kevesebbel bíró vállalatok az idén nem adnak be kimutatást

A román elemnek a vállalatokhoz való elhelyezéséről szóló törvénnyel kapcsolatban a nemzetgazdasági minisztérium rendeletet bocsátott ki a ebben az 1939. évre szóló érvénnyel

megállapítja az említett törvény alkalmazásának általános módjait.

Keves eltéréstől eltekintve, ez a rendelet a törvény alkalmazásának ez évre előírt módjait írja elő a jövő évre is. Ugyancsak ennek a rendeletnek értelmében az ország összes vállalatai kötelesek személyzeti kimutatásaikat január 31-ig az illetékes minisztériumba felküldeni. A kimutatásokat a kerületi iparügyi felügyelőségek veszik át továbbítás végett. A kimutatások beadási határidejét semmi esetben sem fogják meghosszabbítani.

A rendelet a kimutatás elkészítése és beadása alól mentesíti azokat a vállalatokat, amelyeknek személyzete nem haladja meg az öt alkalmazottat, azonban csak abban az esetben,

ha ezeknek a kisvállalatoknak alkalmazottai, a tulajdonost is beleértve, valamennyien román állampolgárok.

Azok a kisvállalatok azonban, amelyek öt főből álló személyzettel dolgoznak a ezek közül egy, vagy kettő is idegen állampolgár, kötelesek az említett kimutatást a kerületi iparügyi felügyelőséghez beadni. A rendelet szerint a megfelelő rovatban ki kell tüntetni

az 1938. év folyamán történt tisztviselői elbocsátásokat és újabb felvételeket.

A rendelet figyelmeztet a valótlan vallomás és a hiányosan kiegészített táblázat következményeire. Azt, hogy valamely alkalmazott román állampolgár,

csak az esetben vezethető be a munkaadó, ha az illető alkalmazott bemutatta állampolgársági bizonyítványát.

Azok, akiknek állampolgársága 1938. év folyamán felülvizsgálat alá került, ezen körülmény megemlékezésével vezetendő a táblázatba és ki kell tüntetni, hogy a revízió milyen stádiumban van.

A nagyvállalatok a táblázat mellé emlékiratot csatolnak két példányban és abban kimutatják, hogy a vállalat műszaki személyzetének pótlása iránt milyen lépések foganatosítottak (külföldi szakiskolákba küldés, stb.)

Azok a vállalatok, amelyeknek ötnél kevesebb, — tehát legfeljebb csak 4 — alkalmazottja van, nem tartoznak táblázatot készíteni, illetve csak akkor, ha akár a munkaadónak, vagy csak egy alkalmazottnak is nincsen román állampolgársága.

Temes-Torontál, Krassó- és Szörénymegyékre nézve a táblázatot a temesvári, Arad- és Hunyadmegyék területére nézve az aradi iparfelügyelőségnek kell benyújtani 1939. január harmadéig.

A teljes tájékoztatás végett közöljük a rendeletet:

1. szakasz. A vállalatoknál alkalmazott román és idegen állampolgárságú személyzet táblázata három példányban legkésőbb 1939. február 1-ig beterjesztendő és annak magában kell foglalnia a törvény szerinti kategóriákra osztva és a végrehajtási utasításhoz csatolt táblázatminta szerint kitöltve azon személyzetet, amely a vállalatnál 1938. december 31-ig alkalmazva volt.

A nagyvállalatok a táblázattal egyidejűleg két példányban emlékiratot nyújthatnak be, amelyben részletesen kimutatják, hogy hogyan akarják előkészíteni a szükséges technikai és kereskedelmi személyzetet (iskolafenntartás, külföldi kiképzés, stb.)

A táblázatokat 30x40 méretű papíron kell elkészíteni, fehér papíron azon vállalatok által, amelyek 20-nál több és kék papíron azok által, amelyek legfeljebb 20 alkalmazottal bírnak.

2. szakasz. A táblázatokat a következő adatokkal kell kísérni:

1. A vállalat teljes neve.
2. Teljes cím (társasági székhely).
3. Jogi forma, amely mellett működik (részvénytársaság, közkereseti társaság, egynévi cég, stb.)
4. A vállalat természete (kereskedelmi vagy ipari).
5. A céghivatali bejegyzés száma.
6. Az alkalmazottak létszáma 1938. december 31-én.
7. A vállalati tőke, ilyenek hiányában a pénzügyi bejelentett tőke.
8. A vállalat célszervezője és cégszerű aláírása.

3. szakasz. A táblázatban a rovatok kitöltése után feltüntetendő:

1. A részvénytársaság igazgatóságának tagjai, külön feltüntetve az igazgatósági elnököt és az adminisztrateur deleguét, az igazgatósági választmány és a felügyelőbizottság tagjait.

2. Más társaságoknál a társaságok vagy munkaadók nevei és ezeknek a vállalatnál betöltött munkaköre.

3. Az 1938. év folyamán történt személyzeti elbocsátások és alkalmaztatások.

4. **szakasz.** A táblázat kitöltésénél figyelembe veendő a következők:

A nemzetközi élet viharai Románia közgazdaságában nem okoztak nagyobb károkat

Világvonatkozásban az 1938. év nem állott a kedvező konjunktúra jegyében. Vannak évek, amikor az emberi erőlködésektől függetlenül, minden jól megy: aki tőzsdén játszik, nyer, a vállalkozó kedvet bő nyereség jutalmazza, a munkanélküliség csökken, a termés kitűnő. Az elmúlt évről mindezt alig lehet elmondani. Kezdetétől egészen végéig

állandó viharfelhők tornyosultak a nemzetközi politika egén,

állandóan kísértett egy új világháború kitörésének veszélye, ami természetesen bénítólag hatott ki a gazdasági életre. A világtőzsdéken

a fekete péntek egymást érték,

Amerikában a munkanélküliség száma elérte a tíz milliót, a folyton növekvő fegyverkezési verseny egyre újabb terheket rótt rá az egyesekre.

Romániában az 1938. év súlyos gazdasági depresszióval kezdődött, amely mintegy két hónapra keresztül tartott. Az ország gazdaságának jó megalapozottságát dicséri, hogy ezt

a depressziót rövid hónapok alatt teljesen ki lehetett heverni.

Ha az ezután következett tíz hónapon keresztül nem volt ugyan kimondottan konjunktúra, de dekonjunktúra sem, ha a világsszerte uralkodó válság hullámai alig-alig éreztették hatásukat az országon belül, ez annak a jele, hogy a fiatal román gazdasági élet gyökerei erősen és mélyen hatoltak be a talajba, annyira, hogy még

erős viharok sem tudnak nagyobb károkat okozni.

Ami a mezőgazdaságot illeti, nem lehetett panaszkodni a temesi helytartóság területén.

A búza- és a tengeritermés egyaránt sikerült,

ellentétben az ókirállyal, ahol a tengeritermés mélyen a szokott alatt maradt. Sajnos,

gyümölcs az idén alig termett,

a hüvelyesek, pillangósok termése szintén igen gyenge volt, azonkívül a búza számára a rossz világkonjunktúra folytán a kormány búzakereskedő akciójának minden igyekeve ellenére is

hiányoztak a megfelelő értékesítési lehetőségek.

Igy a Bánság 25.000 vagonos húzaexportlehetőségéből mindössze néhány ezer vagon sikerült értékesíteni. Ennek az volt a következménye, hogy a gazda, a legfontosabb fogvasztó, nem rendelkezén elegendő készpénz felett, csak szerény keretén között vásárolhatott. A parasztnak mint vevőnek, részbeni elmaradása természetesen erősen kihatott az egész piacra.

A mezőgazdaság másik nagy ága, az állattenyésztés, szintén nem élvezett konjunktúrát.

= A MÜSELYEM BEHOZATALI VÁMJA. Február elsejétől kezdődő hatállyal megszűnik a műselyemfonal (496. és 497. vámtétel szám) vámszállítása és a tarifában foglalt teljes vám lép életbe. Az intézkedés oka az, hogy ezen áruból elegendő készlet belföldön

1. Azon vállalatok, akik azonos cég alatt működnek és székhelyeik mellett ügynökségeik, fiókjaik, képviselőik, több gyáraik vannak, ezek mindegyikére nézve külön táblázatot tartoznak benyújtani, ezenkívül egy központi összesítő táblázatot kimutatva, hogy azonos cég és vezetés mellett működnek. Ezen táblázatok együttesen, közös iktatószám mellett helyezendők el, különben a táblázatok tökéletleneknek tekintetnek és nem lesznek figyelembe véve, a vállalat pedig kihágást követ el.

2. Azon vállalatok, amelyeknek külföldi székhelyük van, de Romániában működnek, az egyéb adatokon kívül közlik azon minisztertanácsi napló számát, amelynek alapján működnek és a vállalat romániai képviselőjének nevét, melyre nézve a táblázatban levő rovatok kitöltendők.

3. **szakasz.** A táblázat letételének kötelezettsége alól mentesek azon vállalatok, amelyek 5 alkalmazottnál kevesebbet foglalkoztatnak és amelyeknél úgy az alkalmazottak, mint a munkaadó román állampolgárok.

Ausztria és Csehország a politikai változások miatt jóformán elveszték élőállatexportunk számát, Olaszország egyáltalán nem vásárolt élőállatot, Palesztina a szájs- és körömfájás miatt lezárta határait. Németországban szeptember, október és november hónapokban szintén nagyon keveset vásárolt, miután csak ekkor fejeződtek be a Bucurestiben folyó román-német gazdasági tárgyalások. Azóta

a német piac újból megnyílt a romániai sertéskivitel számára,

itt azonban meg kell jegyeznünk, hogy a márka árfolyamának felemelése nem járt nyereséggel a romániai mezőgazdaság számára, mert ugyanabban az arányban, ahogyan a Nemzeti Bank felemelte a márka árfolyamát, a német Reichsstelle csökkentette a sertéskiviteli árakat.

A bankélet terén eléggé súlyosan hatott ki

a kamatlábnak rendeleti úton történt csökkentése.

A bankok kénytelenek a jelenlegi időkben a Tatrászoló betétek legnagyobb részét készpénzben tartani, ami kamatvesztéseket jelent. Ilyen körülmények között a hét és félszázalékos maximált kamatláb csak igen szerény lehetőségeket nyújt. Hozzájárult mindehhez, hogy egyinást után

megszűnt az osztrák schilling, a német márka, utóljára pedig a csehszlovák szabadforgalma.

Ez a devizazúzat lehetőségeit a minimumra szálította le.

A lei szilárdan megtartotta nemzetközi helyzetét. Az a körülmény, hogy a kompenzációs árfolyamok az év második felében endkivüli módon emelkedtek, semmi esetre sem elegendő, hogy a lei vesztett volna értékéből. A külkereskedelmi forgalomhoz képest a kompenzációs forgalom olyan kicsiny, hogy azt mértékül venni nem lehet, épúgy, ahogyan a szabad tőzsde árfolyamai sem nyújtanak útmutatást a lei értékelése tekintetében. Sokkal fontosabb ebből a nézőpontból, hogy..

a nyugati államok nagytőkéje ma egészen más szemmel nézi Romániát, mint azelőtt.

Hiteket kínál és új beruházásokra törekszik országunkban. Románia ma a nyugati államok és ezt a kivételes helyzetet ki kell használnia.

Németország versengésének egyik központja és Az ipari tevékenység terén újabb nagyobb beruházások nem történtek, viszont meg kell állapítani, hogy

az ipari termelés az 1937-es konjunktúra-évvél szemben lényegtelen visszaesést mutat.

Jellemző, hogy ugyanakkor, amikor külföldön mindenfelé régi, megalapozott vállalatok mentek tönkre, vagy tűntek el, a temesvári helytartóság területén néhány kényszeregyezésen és moratóriumon kívül

fizetésképtelenség nem fordult elő.

Az ipar racionalizálódott, bizonyos leépítések itt-ott talán történtek, de a nivót meg lehetett tartani.

Biztosítási tanácsadó irodát létesítettek az aradi háztulajdonosok

A közelmúlt hetekben megemlékeztünk arról a hasznos újtásról, amelyet az Arad és Vidéke Fűszerkiskereskedők Szindikátusa vezetett be. Mint jelenítettük, a szindikátus külön személyt alkalmazott azzal a céllal, hogy végig járja a szindikátusi tagokat, megtekintse könyveiket és általában meggyőződjék arról, hogy ezek eleget tettek-e a különböző törvényekben előírt kötelezettségeiknek, ugyanakkor pedig figyelmezteti őket mulasztásaikra. Ezzel megelőzik azt, hogy hanyagság, vagy a törvények nem tudása miatt a kereskedők súlyos bírságokat fizesse. Most egy másik aradi érdekképviselői szerv, az Aradi Háztulajdonosok Szindikátusa vezetett be egy rendkívül hasznos újítást, a mennyiben biztosítási tanácsadó osztályt szervezett. Ennek az osztálynak felállítását a szindikátus azzal indokolja, hogy sokszor a tájékozatlan, szakszerűtlen módon történő biztosítási szerződés-kötés nagy kárát okozza a háztulajdonosoknak. A biztosítási üzletben járatlan félnek nem áll módjában megállapítani, hogy ajánlati bevallását helyesen adta-e meg és a szakszerűtlen bevallás következtében nem esik-e az ő biztosítása magasabb díjosztályba. Megtörénhetik az is, hogy ha a bevallás szakszerű helyességgel történik, a díjösszeg kisebb lesz volna. Ilyen eltérésekért a biztosítótársaságok, vagy ezeknek hivatalnokai nem vádolhatóak azzal, hogy a felekkel szembeni kellő gondosságot elmulasztották, mert a biztosítás tömegüzlet és így a biztosító társaság minden üzletkötésnél szakértő tanácsokat nem adhat a biztosítottaknak. Az Aradi Háztulajdonosok Szindikátusa új osztálya olyképpen kíván tagjai segítségére lenni, hogy szakszerűen megvizsgálja az érvényben lévő kötvényeket és felhívja a tagok figyelmét azok hiányosságaira. Az adott tanácsokból a tag azokat választja meg, amelyeket kíván. Új biztosítások esetén szintén tanácsokkal látja el a tagokat, a nélkül azonban, hogy bármely biztosító társaságtól megkaparított biztosítási díjak egy hányadát fizetik be a Szindikátus biztosítói tanácsadói osztályához hozzájárulás címén.

IDŐBECSLÉS.

A rekrutákat időbecslésre tanítja a kiképző tiszti kaszárnya udvarán. Kitért a sorból egy legényt: — En most előveszem az órámat, te pedig, anélkül, hogy bármerre is néznél, öt perc múlva elkészíted magad: Megállj!

A legény pontosan öt perc múlva elkészítette magát.

— Honnan tudta ilyen pontosan, mikor telik le az öt perc.

— A tábornok úr feje fölött a toronyóráról — hangzott a válasz.

Önállósítás esetén az alsóbbfokú kereskedelmi iskolát végzetek is működésük első évében ötven százalékos adókedvezményt élveznek

A kereskedelmi liceumot és kereskedelmi akadémiát végzetek számára az 1936. április 1-i törvény nagy adókedvezményeket biztosított, ha az illetők önállósítják magukat, illetőleg saját nevük alatt üzletet nyitnak és mint önálló kereskedők működnek. A kedvezmény: az adótörvény 30. cikkében megállapított kereskedelmi adó 50 százaléka, az első három évben, az ezt követő két évben pedig 25 százalékos kedvezményt élveznek.

A pénzügyminiszter most 218.279—1938. számú rendeletében a fenti kedvezményt kiterjesztette azokra a kezdő kereskedőkre is, akik a régi kereskedelmi iskolát, vagy az alsóbbfokú kereskedelmi iskolát végezték el. A pénzügyminiszteri rendelet utasítja az adókövető közegeket, hogy a kereskedelmi iskolai végzettséget a legpontosabban ellenőrizték azoknál, akik a fenti kategóriákba esnek és az adókedvezményt igénybe akarják venni.

Az 1936. április 1-i törvény szerint ezt a kedvezményt azok is igénybe vehetik, akik az utóbbi két évben nyitották meg üzleteiket.

A kisiparosok és kereskedők könyvvezetési kötelezettsége az új évben

A pénzügyminiszter az 1938—39-es pénzügyi évre (1939. március 31-ig) 200 plusz 100 lei illeték befizetése ellenében a kisiparosokat és kiskereskedőket mentesítette a naponkénti könyvvezetési kötelezettség alól. Illetőleg megengedte, hogy ezek a kisiparosok és kiskereskedők havonként vezessék be ügyleteiket és ezzel kapcsolatban legfeljebb három havi könyvelési restanciát is engedélyezett.

Az új kereskedelmi törvény — amely 1939. március 1-én lép életbe, — az egyedül dolgozó kisiparosokat és kiskereskedőket teljesen mentesíti a könyvvezetési kötelezettség alól, viszont a többi kategóriák számára kötelezővé teszi a főkönyv vezetését is.

A pénzügyminisztérium illetékosztályán most tanulmányozzák, hogy az illeték törvény rendelkezései miképpen volnának összeegyeztethető az új kereskedelmi törvény rendelkezéseivel. Az eddig kiszivárgott hírek szerint ama kisiparosok és kiskereskedők számára, akiket a kereskedelmi törvény 7. cikke nem mentesít a könyvvezetési kötelezettség alól, az új pénzügyi évben is fenntartják azt a kedvezményt, hogy könyveiket ne naponként vezessék. Ez utóbbiak áprilisban ismét kötelesek lesznek a 200+100 lei illetéket befizetni az új pénzügyi évre.

A pénzügyminisztérium illetékosztályán egyébként most dolgoznak egyes illetékek megváltoztatásán, illetve emelésén.

Demkó Pál váradi vízvezeték-szerelő zseniális találmánya

Forradalmasította a központi fűtést

Polgári jómóddal és ízléssel berendezett lakásban vagyunk. A ragyogóan tiszta szobákban csillognak a bútorok, a képeken egyetlen porszem sem látszik. Szinte sugárzik minden a tisztaságtól.

Kellemes polgári lakás ez, nincs itt semmi feltűnő, vagy szokatlan, legfeljebb az a fal mellett állított furcsa szerkezet keltheti fel a figyelmet. Mintegy egy méter hosszú és fél méter magas, 2—3 milliméter vastagságú lemezekből áll a szerkezet, mely közepén lyukacsos. Olyan ez, mintha óriási kártyákat raktak volna egymás mellé s aztán kilyukasztották volna őket.

Ezek a fehér lemezek azonban nem játékszerek, hanem egy zseniális, új, melegvízfűtési rendszer fűtőtestjei s a lakás, ahol vagyunk, Demkó Pál nagyváradi bádógos és vízvezeték-szerelő, a kétségtelenül zseniális feltaláló lakása.

Most van a „bemutató”, amelyen megjelent többek között dr. Gherman Victor, Nagyvárad város alpolgármestere, Breban Alexandru nagybányai nagyrépost, egy temesvári fűtőmérnök, valamint Altnóder Endre és Megyeri Béla nagyváradi mérnökök.

FATALIS MONOGRAMM.

A fiatal Mandula elmegy egy ékszerészhez és hozzon alkuszik egy szűz cigarettatálcára. Végre megalkuszának és az ékszerész megkérdezi Mandulától:

— Nem parancsolja a tálcában az illető hölgy nevének kezdőbetűit bevésetni?

— Sajnos, — felel elpirulva Mandula, — azt nem lehet.

— Miért nem?

— Mert az illető hölgyet Weisz Ceciliának hívják.

Nagyváradon az adófellebbezések ötven százaléka helyre adott az adófellebbezési bizottság

A nagyváradi adófellebbezési bizottság tizenhat napon át tárgyalta Huzum Dumitru törvényszéki tanácselnök elnöklése alatt az adókövetések ellen beadott fellebbezéseket. A bizottság összesen 567 fellebbezést tárgyalt le. Ezek közül 265 fellebbezésnek helyt adott, 245-öt elutasított. A fellebbezéseket többnyire kereskedők és háztulajdonosok adták be. A többiek között a bizottság helyt adott a vendéglősök fellebbezésének, akikre a záróra meghosszabbítások ellenében az állami adó felét rótták ki pótdó formájában. Ezeket a kirováásokat a bizottság azzal az indokkal semmisítette meg, hogy a záróra meghosszabbításokért minden vendéglős esetenként fizeti be az illetéket.

KÉT TOALLETT.

Mazaolán mélyen kivágott ruhában hazaérkezik a színházból. Mazaola, aki otthon már alig várta, hogy az asszony hazajöjjön, álmósan odaszól neki: — Na, fiam, állj gyorsan fel, aztán menjünk lefeküdni.

Demkó Pál szerényen magyarázza találmánya lényegét s a jelenlévők bámulata percrelpercre nő. Amit ez a rokonszenves iparos alkotott, az valóban egész rendkívüli s nyugodtan lehet állítani, hogy Demkó Pál forradalmasította a központi fűtést egész rendszerét. Találmánya szinte beláthatatlan lehetőségek előtt áll s Demkó Pál nevét hamarosan a világ minden táján ismerni fogják.

A TALALMANY LÉNYEGE

A zseniális feltaláló nyolc éven át dolgozott találmányán s azt „Depál”-nak nevezte el. A találmány lényege az, hogy a víz rendkívül gyorsan cirkulál a csöveken és a lemez fűtőtesteken (radiátorokon) keresztül s nagyszertőn kihasználja a hőenergiát.

A „Depál”-féle radiátor teljesen más, mint az eddigi német rendszerű nehézkes fűtőtest, s mely nehéz öntöttvasból készült, míg a Depál radiátor, mint azt említettük, vékony lemezekből áll.

A Depál egyenesen fafűtésre van berendezve s a radiátor csavarokkal egymáshoz erősített 2—3 milliméter vastagságú, nem öntött és nem hegesztett lemezekből áll. Egy négy-öt szobás lakásban egy kis kályha segítségével öt perc alatt meleg van és ezenkívül meleg víz folyik a vízvezetékéből és a fürdőszoba kazánjából is. Mindezt a zseniálisan megkonstruált radiátor fejleszti. Demkó különleges Depál-kályhát készített, de rendszerét bármilyen konyhai tűzhelyre, sőt egy fürdőszoba-kazánra is fel tudja szerelni.

A találmány kispénzü embereknek is hozzáférhető s lényege éppen az, hogy óriási fűtőanyagmegtakarítást jelent. A Depál nagyon kevés helyet foglal el a lakásban a fal mellett állított fűtőtestek (radiátorok) s a vékony csövek szinte meg sem látszanak.

A Depál tetszésszerűtlen leszerelhető és elszállítható s ez is óriási előny. Demkó Pál rengeteg kórházban, közintézetben és magánlakásban szerelt fel már Depált és a köszönőlevelek egész halmazát rakta elé. Minden vevője elragadtatott hangon mond köszönetet. Breban nagyrépost 150 személyes nagybányai szanatóriumába szereltetett Depált s mint mondja, feleannyi fa kell, mint kellett eddig s a költségek már amortizálódtak. Gherman dr. alpolgármester viszont felszólítja Demkót, hogy tegyen ajánlatot a színház fűtőberendezésének szállítására.

A Depál-rendszert a newyorki világkiállítás is bemutatják és Bucarestben hamarosan megindul a nagyban gyártás.

— Ha egy feltalálónak nincs pénze, megbolondul, ha van pénze, tönkremegy — mondja csendesen Demkó Pál.

Lehet, hogy igaza van neki, de ő akkor kétségtelenül a szabályt erősítő kivétel, mert derűsen nyugodt arcával úgy áll előttünk, mint aki tudja, hogy mit ér, amit alkotott...

Az albérlő foglalkozása és a fizetett bér is bejelentendő

Az adóvallomások egyszerű napiron, az illetékes adóhivatalnál nyújtandók be. A részvénytársaságok a pénzügyvizsgáztatáson hivatalos formáját karnak kitöltés végett.

= NINCSEK FORGALMI ADÓ AZ AKKUMULÁTOROKNÁL. A pénzügyminisztérium forgalmi adó bizottsága megszüntette az akkumulátorok forgalmi adóját és ehelyett fix összeget fognak az akkumulátoroknál használt szénrudak behozatalánál

Jogesetek a kisipar köréből

A munkaadó és alkalmazott a munkügyi szerződés lejártát után — a kölcsönös leszámolás útján — megállapíthatják és megszüntethetik az egymással szemben fennálló jogokat és kötelezettségeket.

A chisinaui munkabíróság 194/1936. szám alatt hozott elvi határozata.

A felperes C. S. ipari üzemből és földbirtokon is dolgozott, amely részben az ipari üzemihez szolgáltatva a nyers anyagot. A felperes alkalmazott volt, mint pénztárnok és raktárnok 1929—1935. év végéig, amely időpontban 3 hónapi felmondási idővel el lett bocsátva.

Ezen időponttól a gyár vezetője alkalmazta saját magánál, mint hivatalnokot és innen 1936. augusztus hó 4-én kilépett.

A számadást megéjtven, a felek megállapították, hogy a gyártól jár még a felperesnek 7500 lei. Ezzel egyidejűleg a felperes kijelentette, hogy semminemű követelése nincs. Felperes ilyen tényállás mellett 1930—1936. évekre járó szabadság meg nem adása miatt 47.826 lei összeget kért kártérítésként. A felperessel szemben az alperes hivatkozott arra, hogy a felek között az elszámolás megtörtént és miután ezen elszámolás a felek között a szolgálati viszony megszűnté után történt, tehát nem lehet hivatkozni arra, hogy mint alkalmazott, kényszerhelyzetben volt, mert már a szolgálati viszony megszűnt és így szabad akarata elhatározásaiban nem volt megakadályozva. — A bíróság ezen érvelést elfogadva kijelenti, hogy a felek elszámolása szerinti 7400 lei összegben marasztalja el az alperest, amit eddig az nem fizetett ki.

A temetkezési segély akkor is folyósítandó a betegsegélyző pénztár által, ha a halál oka — öngyilkosság.

A központi fellebbezési bizottság 4906/1937. szám alatt hozott elvi határozat.

A kérelmező a ploestii betegsegélyző pénztártól kérte az elhunyt után a betegsegélyző törvény rendelkezései szerint a temetkezési segélyt. A vonatkozó kérelmet úgy a betegsegélyzőpénztár, mint az elsőfokú ítélkező bizottság elutasította. Indokul a törvény 17. szakaszának rendelkezését említtette meg, mert az elhunyt nem fizetett az utolsó két évben 26 héten keresztül betegsegélyző díjat. A betegsegélyző határozata ellen a közvetlen érdekelt örökös fellebbezéssel élt. Előadta, hogy az elsőfokú határozat tévesen állapította meg, hogy az elhunyt nem fizette a járulékokat a 17. szakasz rendelkezései szerint.

A betegsegélyzőpénztár kérte a fellebbezés elutasítását azért is, mert az elhunyt öngyilkosságot követett el és így a törvény 11. szakasza alapján nem jár semmiképp a temetkezési segély.

A fellebbezési bizottság helyt adott a fellebbezésnek, mert az elhunyt több mint 26 hélig fizetett betegsegélyző díjat az utolsó 2 évben. A hivatkozott 11. szakasz az öngyilkosság esetén nem alkalmazható, mert ezen szakasz szerint, aki önmaga okozta sebesülését, betegségét, az a táppénzre nem tarthat igényt. Tekintettel arra, hogy a törvény a halálesetre szóló segélyösszegeknél nem említi az öngyilkosságot, tehát e címen meg nem tagadható a segély kifizetése.

Közl: dr. Kele Sándor.

HASONLAT.

Arról beszélgetnek egy budapesti társaságban, hogy mihez hasonlítható leginkább a politikus foglalkozás? A legtalálhatóbb felelet ez volt:

— A politikus olyan, mint a rádió reggeli tornatanárja. Beszél, beszél, beszél és fogalma sincs róla, hogy hányan hallgatnak rá.

Törvényrendelet a pénzügyi ellenőri testület felállításáról

Az „Argus” jelentése szerint rövidesen megjelenik a hivatalos lapban a módosított adótörvény alapján felállítandó különleges pénzügyi ellenőri szervezet felállítására vonatkozó királyi rendelet törvény. Mint ismeretes a kormány fokozottabb ellenőrzés alá akarja helyezni az ország pénzügyi szervezetének működését s ebből a célból pénzügyminisztériumi főtitkarságokból úgynevezett „repülő ellenőrző bizottságokat” szervezzenek, amelyek tagjai várhatóan vizsgálatokkal fogják ellenőrizni az adó- és vámhatóságok, valamint az összes többi pénzügyi

műveleteket végző állami intézmények működését.

A különleges ellenőrző testület tagjait a pénzügyminiszter előterjesztésére királyi rendelet törvénnyel fogják kinevezni s a testületnek egyelőre hét tagja lesz: egy elsőosztályú, öt másodosztályú és egy harmadosztályú pénzügyi vezérfelügyelő. A különleges ellenőrző testület tagjai az ország bármely fentebb meghatározott jellegű közhivatalánál megjelenhetnek és a hivatalok vezetői kötelesek, az összes kívánt adatokat rendelkezésükre bocsátani.

Be kell jelenteni az új lakcímet harminc nappal a költözés előtt

A kincstári eljárás egységesítéséről szóló és december elsején életbe lépett törvény: 66. szakasza értelmében a negyedévi és kedvezményes adófizetés lehetőségének megvonásával büntetik mindazokat, akik elköltözés esetén nem jelentik be a pénzügyigazgatóságnak legalább egy hónappal előbb új lakcímüket, becsatolva a szabályszerződéssel illetékezett új lakbérleti szerződést is. Ennek az intézkedésnek gyakorlati megvalósítása előreláthatólag nehézségekbe ütközik. A bérlok ugyanis rendszerint nem tudják egy hónappal előbb, hogy hova fognak költözni, másrészt pedig a költözés előtt egy hónappal még nincsenek is az illetékezett lakbérleti szerződés birtokában, mert a gyakorlatban ezt a szerződést a be-

költözéskor szokták kötni, illetékeztetése pedig a kiállításától számított harminc napon belül eszközölhető. A Házuladonosok Szindikátusa a kérdéssel kapcsolatban emlékirattal fordult a pénzügyminiszterhez és arra világított rá, hogy méltánytalan, hogy azt az adózót, aki lakást változtat és nem teljesíti az említett törvény 66. szakaszának előírásait, azaz büntessék, hogy egész évi adóját egyszerre és egy összegben kelljen kifizetnie. Ez a büntetés ugyanis sok esetben az adófizető gazdasági egyensúlyának teljes felborulását vonhatja maga után. Mindezekre való tekintettel a zemlített szakasz hatályon kívül helyezését kéri a Házuladonosok Szindikátusa.

Elévül a kezességek szembeni követelési jog, ha egy éven belül nem fogantatosítják a végrehajtást

Az Intreprinderile Forestiere Române faipari vállalat egy erdővételeből kifolyólag éveken ezelőtt 21 drb. egyenként 100 ezer leies váltót vett át, a melyeken dr. Mayer Ödön és Akos földbirtokosok, mint zárlások szerepeltek. A kolozsvári törvényszék most tárgyalta az ügyet. A perben az alperesek jogi képviselője azzal érvelt, hogy a felperesnek a két zárlással szembeni követelése elévült. A Semmitőszék nemrégiben ugyanis azt az elvi jelentőségű döntést hozta, hogy mindazon esetekben, amikor a pernek, vagy eljárásnak tovább folytatása az érdekelt felek valamelyikének aktusától függ, azon naptól kezdődőleg kell számítani az elévülést, amely napon az érdekelt fél a kérdéses aktust megtenni elmulasztotta. Az 1927 évi bélyegtörvény és a peres eljárás

megindításáról szóló törvény értelmében ugyanis az eljárás nem folyik polgári ügyekben hivatalból, hanem csak a felek intervenciójára. Az Intreprinderile Forestiere Române jogesete az alperesi érvelés szerint azonos a Semmitőszék döntésének jogesetével. A vállalat kérésére a váltókat 1936 március havában ruházták fel végrehajtási záradékkal, a felperes cég azonban csak 1938. szeptemberében fogantatosította a végrehajtást. Ezáltal a zárlásokkal szemben fennálló követelés elévülésére megállapított egy évi határidő letelt, ennek következtében az Intreprinderile Forestiere Române követelése a két Mayer testvérrel szemben elévült. A törvényszék az alperesi érvelést elfogadta és az elévülést megállapította.

FELTÉTELES DICSÉRET.

Döcög Pöcögéknél vacsorázott és másnap megkérdi Köcsög:

— Na, milyen volt a vacsora?

— Olyan Ha-vacsora volt.

— Mi az a Ha-vacsora?

— Nagyon jó lett volna, ha a leves olyan meleg lett volna, mint a bor, ha a bor olyan öreg lett volna, mint a liba és ha a liba olyan kövér lett volna, mint a háziasszony.

NYELVTANÓRAN.

— Mórlicka, mondj egy tömondatot, — kérdezi a tanító.

— A kutya ugat — feleli Mórlicka.

— Helyes, na most te mondjál egyet, Jakabka,

— A macska nyávog.

— Nagyon jó. Most te mondjál egyet, Izi-dorka.

— A jó nyarit.

— Helyes. Na, Samuka, most te mondjál egyet, de valami szépet.

Samuka szipákol egyet, aztán így szól:

— A halottkém hegedül.

A királyi helytartóság jóváhagyta

a kolozsvári kéményseprési szabályrendeletet.

A kolozsvári kéményseprési szabályrendelet megjelentése óta számtalan esetben történtek közbenjárások az új rendszer megváltoztatására s maguk a kéményseprők is több hivatal előtt tiltakoztak jogaik megcsonkítása ellen. Az új városvezetőség, — hogy véget vessen a zavaros helyzetnek — újból módosította a szabályrendeletet s azt a királyi helytartóság a napokban jóvá is hagyta. Az új szabályrendelet január elsejével már életbe is lépett.

Eszerint visszahelyezték érvényükbe a szabályrendelet megjelenése előtti régi díjakat. A rendelkezés szerint ezután minden háztulajdonos havonként kétszer köteles kéményt seprtetni, az alapdíj 3 lei s minden további osztály 1.50 lei. A díjakat a városi adóhivatal hajtja be a városi illetékekkel együtt.

Az új rendszer lényegében megkönnyítette a háztulajdonosok terheit, mert a kemencék és fűtőkályhák kötelező takarításáról szóló szakaszt a szabályrendelet módosítása alkalmával kihagyták. A kemencéket és fűtőkályhákat így a háztulajdonosok saját belátásuk szerint bármely mesterrel takaríthatják.

Nem a pénz, hanem a javakat kell szaporítani

Az utóbbi időben gyakran vetődik fel az a gondolat, hogy a gazdasági válságok és a nehéz küzdelmes életviszonyoknak egyik fő oka, hogy kevés a pénz, ez a mindenható, csodálatos tényezője a gazdasági életnek. És pedig — úgy mondják — kevés azért, mert azok, akik a pénzkibocsátást intézik, idejétmúlt dogmákhoz ragaszkodva, avagy önző és kapzsi indokokból, így a pénzhatalmasságok korlátlanul uralkodhassanak a pénzpiacokon és tetszésük szerint saját javukra irányítsák a termelést, a javak forgalmát és a jövedelmek eloszlását. Az újabbban sűrűn szűkmarkuság helyett sokkal bőségesebben kellene a pénzt a gazdasági élet rendelkezésére bocsátani, mert szerintük a sok pénz jelentése a közgazdaság fellendülését és az emberek boldogulásának megkönnyítését.

AZ INFLÁCIÓ HAMIS PROFÉTAI

Tudvalevőleg, a pénz szerepe a munkamegosztáson alapuló modern közgazdaságban az, hogy általános csere- és hitelnnyújtási eszközzé szolgáljon. A pénz közvetítésével bonyolítjuk le ugyan a javak és szolgáltatások cseréjét, nemkülönben ezeknek költsönbeadását.

Tehát csak látszólag fizetünk és nyújtunk kölcsönt pénzzel, valójában azonban javakkal és szolgáltatásokkal teljesítjük fizetéseinket.

és ezeket hitelezük a pénznek, mint közbeiktatott tényezőnek, közvetítés útján. Nyilvánvaló tehát, hogy a közvetítő eszköznek: a pénznek egyoldalú szaporításával nem növelhetjük a javak és szolgáltatások mennyiségét, holott nem kétséges, hogy szükségleteinket az eddiginél jobban csakis javak és szolgáltatások nagyobb bőségével elégíthetjük ki. Az ember figyelmét az is elkerüli, hogy ugyanazzal a pénzzelgyel számtalan vásárlás, fizetés, hitelnnyújtás nyer lebonyolítást, tehát minél gyorsabban forog a pénz, annál inkább kelti fel a pénzhiány látszatát és annál inkább elégti ki — pénzzaporítás nélkül is — a fizetési eszköz, azaz a pénz iránt támasztott szükségletet. Már pedig tapasztalati tény, hogy csak az a pénz forog gyorsan és akadálytalanul és csak azt fogadják el önként és készségesen, amelynek mennyiségét máról-holnapra a bankpréss nem duzzaszthatja fel, a melyet tehát garantáltan csupán a szükséges mennyiségben és megfelelő fedezet mellett bocsátanak ki. Ellenben az inflációs pénzjegyek elől a gazdasági élet elzárkózik, vagy az árak rohamos emelésével védekezik, így tehát a több pénzvásárló erejét sok esetben kisebbre csökkenti, mint amilyen volt a kevesebb pénzé.

MESTERSÉGES PÉNZSZÜKE — MINT GAZDASÁGI ESZKÖZ

Az elmondottakból következik, hogy a sokat emlegetett pénzzsűkének, illetve a kíváncsian mondott pénzzsűkének kétféle esetét lehet megkülönböztetni. Mechanikus módon, mesterségesen teremtetett pénzzsűkéről, igaz pénzhiányról csak akkor beszélhetünk, ha a forgalom szükségletéhez képest elégtelen fizetési eszköz (pénzt) bocsátanak a gazdasági élet rendelkezésére. Ez valóban káros, bénító hatású állapot, amelyet mindenképpen kerülni kell. Ezzel az eljárással akkor szoktak kísérletezni a kormányok, illetve a jegybankok,

ha az áraknak, az árszínvonalnak lecsökkentését akarják kikényszeríteni.

Ugynevezett természetes, gazdaságilag megokolt pénzzsűkével állunk szemben, azaz önként érhetően kevés pénz van forgalomban akkor, amidőn kisméretű a munkamegosztás és főleg önellátásra vannak berendezkedve a gazdaságok, tehát a termelvények kölcsönös kicserélésének szüksége természetesen szűk térre szorítkozik és így nagyobb mennyiségben nincs is szükség általános csereeszközre. Ez a jelenség tapasztalható például a gazdasági tekintetben fejletlen országokban, általában a falvakban és gazdasági pangás idején.

Mechanikus módon, mesterségesen előidézett pénzzsűkéről szólnak akkor, amidőn

a forgalom igényeit messze meghaladó

sőt állandóan fokozódó mennyiségű pénzt bocsátanak a gazdasági élet vérkeringésébe. Ez az infláció, a bankjegyzés, a bankpréss korlátlan működése, amelynek káros hatásai közismertek. Egészséges gazdasági pénzzsűkével állunk szemben pedig akkor, amidőn

a termelt javak mennyisége és így a csere-

Januárban le kell róni a cégtáblák és hirdetésmények repülőbélyegét

Eljárás a borderon kiállításánál. — Milyen hirdetésmények mentesek a repülőbélyegzés alól

Minden év január havában a cégtábla és egyéb, az üzletben belül, vagy kívül alkalmazott reklámtáblákról egy borderon (kimutatás) készítenél, megnevezve és felsorolva ebben minden egyes cégtábla szövegét és méretét, valamint minden egyes táblánál az érte járó repülőbélyeg összegét.

Az így beírt és összegezett illeték végösszegének megfelelő értékű repülőbélyeg a kimutatásra kell ragasztani. Minden egyes bélyeglet kelettel és bélyegzővel kell érvényteleníteni. A kimutatást az üzletben kell megőrizni, tehát nem kell sehova sem beadni, hanem fel kell mutatni láttaozás céljából a repülőbélyeg-ellenőrnöknek.

A kimutatást minden év január havának első napján ki kell állítani, mert a repülőbélyeg-taxa minden évben újra fizetendő. Ha az év folyamán alkalmaznak új cégtáblákat, vagy reklámtáblákat, vagy a megváltozott változásokat kell eszközölni, a fenti szabályok szerint és a változásnak megfelelő repülőbélyeg-illetéket le kell róni.

Pénzügyi bélyeg szempontjából az évi illeték alá eső illetékek nézve a kereskedő a hirdetés kiállításakor el kell a következőkre kötelek:

1. Az adóhivatalnál a már említett bejelentést megtenni.
2. Az évi illetéket befizetni.
3. A kimutatást a kifüggesztő vállalat, vagy a hirdetés tulajdonosa köteles benyújtani. Ennek a tartalma a következő:
 1. A hirdetés szövege.
 2. A hirdető fél teljes neve, foglalkozása, lakása.
 3. A hirdetés felülete (négyzetméterekben, illetve deciméterekben).
 4. A hirdetés példányszáma.
 5. Azoknak a helyeknek (uccák, épületek, stb.) pontos megjelölése, ahol a hirdetményeket kifüggesztik.

Üzletátruházás esetén nem kell új illetéket fizet-

ni, de a cégváltoztatást be kell jelenteni.

Minden hirdetés első bal szögletén feltűnő betűkkel kitüntetendő az illeték lefizetéséről szóló nyugta száma és kelte.

Repülőbélyeg szempontjából a mozgófényképpel vetített reklámok repülőbélyeg-illetékeit havonta kell befizetni a vetítő felület után számítva. A hónap töredékei egész hónapnak tekintendők.

A mozgófényképek hirdetésményeit és reklámait minden egyes filmre vonatkozóan, a hirdetés tartama alatt külön kell kiszámítani.

A mozgófényképszínház belsejében elhelyezett reklámok és falragaszok nem esnek repülőbélyeg-kötelezettség alá.

A repülőbélyeg-törvény szerint illeték alól mentesek a következő hirdetésmények:

1. Tudományos jellegű nyilvános előadások hirdetésményei, ha belépőjegy nincs.
2. Azok a hirdetésmények, amelyek az újságok, vagy időszaki folyóiratok tartalmát sorolják fel.
3. Választási hirdetésmények mindenféle terjedelemben.

A repülőbélyeg szempontjából, tehát csak az a háromfajta hirdetés repülőbélyegmentes, a többi összes hirdetésre fel kell ragasztani, illetve alkalmazni kell a repülőbélyegkelet még akkor is, ha ezek kincstári bélyeg alól mentesek.

Legfontosabb ebből a szempontból a cégfeliratok és üzleti reklámtáblák repülőbélyegzése.

Repülőbélyeg szempontjából a mozgófényképpel vetített reklámok repülőbélyeg-illetékeit havonta kell befizetni a vetítő felület után számítva. A hónap töredékei egész hónapnak tekintendők.

A mozgófényképek hirdetésményeit és reklámait minden egyes filmre vonatkozóan, a hirdetés tartama alatt külön kell kiszámítani. A mozgófényképszínház belsejében elhelyezett reklámok és falragaszok nem esnek repülőbélyeg-kötelezettség alá.

Még ez évben megnyílik a II. Carol király-csatorna

Osszekötik Bucurestít a dunai kikötőkkel

Röviden jelentettük, hogy az utóbbi hetekben olyan elhatározás keletkezett, amely mélyen kihat Bucuresti gazdasági életére. Arról van szó, hogy a főváros a közmunkaügyi minisztérium anyagi támogatásával hajókikötőt épít Vitan külvárosban és egész ezen pontig hajózhatóvá teszi a Dâmbovitát. A már elkészített tervek szerint a Dâmbovitából egy csatorná: építenek a Dunáig és Budesti község mellett új kikötőnél fog az a csatorna a folyamba torkolni. Ezáltal lehetővé válik, hogy

a tengeri hajók által megközelíthető dunai kikötőkben uszályhajókra rakott áruk közvetlen Bucurestiiig jutnak el víziúton,

ami a szállítást megkönnyíti, megolcsóbbítja és az aránylag csekély — 22 millió — befektetés a főváros életének olcsóbbításához fog vezetni.

Az új csatornát II. Carol király-csatornának nevezik el.

A terv kivételének élén Al. Gane, Bucegi tartomány helytartója áll, aki a főváros és Bucegi hozzájárulásából már 9 milliót alapot létesített e célra és a hiányzó összeget a közmunkaügyi minisztérium költségvetéséből fedezik. Tavasszal megkezdik a munkát és rövidesen átadják a forgalomnak az új víziutat, amely már régi terv, de most a megvalósítás stádiumába került.

esetek, valamint a hiányzások száma emelkedik,

tehát a forgalom lebonyolítására több pénzre is van szükség. Avagy pedig akkor, amikor a pénzzsűké látszatát a pénz nagy forgási sebessége adja meg. A pénzzsűké jelenségeit, a bankjegymennyiség megnövekedését a fellendülés, a jó konjunktúra idején és nálunk például a termés értékesítésének őszi hónapjaiban tapasztaljuk.

A VÁROSOKBAN ARÁNYLAG KEVESEBB PÉNZ KELL

Azt is tapasztaljuk, hogy állandóan jelentékeny mennyiségű pénz van forgalomban a nagyobb városokban, ahol a termelés tulajdonképpen a munkamegosztáson nyugszik, tehát a csereesetek száma igen nagy és így a nagyarányú csere- és hitelforgalom állandóan igényli a nagyobb mennyiségű fizetési eszközt, amelyet a gazdasági élet — helyes pénzkibocsátási rendszer mellett — rendszerint meg is kap. A városi gazdasági élet másrészt növeli a pénzforrás sebességét is, tehát az ügyletek nagy számához képest aránylag kevesebb pénzgységgel bonyolódik le a városi forgalom.

Rá kell mutatni még arra a magasabb fokú

fejlődésre is, amidőn a jó pénz hatásaképpen javak és szolgáltatások jórészenek ára állandósul. Ilyenkor a javak vétele és eladása ugyan pénzben kifejezve történik, de nem a pénzjegyek tényleges leszámolása után, hanem úgy, hogy a pénzzsűké az eladók javára és a vevők terhére iratnak és csak a gazdasági időszak végén kölcsönös elszámolással nyernek kiegyenlítést. Tehát itt a javak és szolgáltatások cseréje tulajdonképpen valójában pénz tényleges igénybevétele nélkül megy végbe. Angliában például és általában ott, ahol nagy szerepet játszanak a pénzhelyettesítők (pénzről szóló utalványok, csekkek) és a kölcsönös elszámolások (klingerek), az ilyen országokban

az áru- és hiteltigvletek óriási számához képest igen kevés pénzjegyre van szükség, aránylag jóval kevesebbre, mint fejletlen gazdasági viszonyok között, amidőn az áru- és hitelforgalom lebonyolítása a pénz tényleges leszámolása, azaz a pénz átadása és átvétele után történik.

A probléma lényege, ime, nem a pénz sokaságában, hanem abban rejlik, hogy melyik az a pénzrendszer, amely a javak gazdaságos cseréjét és a hitelnnyújtást minél rugalmasabban, máshol és biztosabban tudja lebonyolítani.

**Életbelépett az új
társadalombiztosítási törvény**

A kisiparosok továbbra is kötelező tagjai a társadalombiztosítónak

A betegségélyző fizeti a segélyt az első hét napra is

A Hivatalos Lap legutóbbi száma közli a munkásbiztosításról szóló új törvényt, amely 332 szakaszból áll. A törvény fenntartja az autonómiát, felmenti a járulékokat, kibővíti a biztosítási területet, fenntartja az eddigi jogokat és megalakítja az öreg-ségi biztosítást.

Az új törvény szerint munkásbiztosításra kötelezettek ezek után a következők:

- a) A kereskedelmi és ipari alkalmazottak.
- b) A mezőgazdasági ipari alkalmazottak.
- c) A mezőgazdasági vállalkozások városi üzleteinek alkalmazottai.
- d) A városokban levő kertészeti vállalatok alkalmazottai.
- e) A mezőgazdasági gépeknél és műhelyeknél alkalmazottak.
- f) Mindenféle egyesület, alapítvány, szakmai testület alkalmazottja.
- g) Betegápolási intézmények alkalmazottai.
- h) Hatósági közüzemek alkalmazottai.
- i) Szabadfoglalkozású egyének alkalmazottai.
- j) Munkáspénztári alkalmazottak, ha a nyugdíjpénztárnál nincsenek beírva.
- k) Háztartási alkalmazottak.

Az alkalmazottak mentesek a munkásbiztosítás alól, ha a havi fizetésük 8 ezer leinél magasabb.

Továbbá biztosításra kötelezettek a következők: A mester-munkaadók, azok a személyek, akik odahaza végeznek munkát mások számára, a sofőrök, bérkocsisok, akik saját maguk járműven városokban végzik a munkát, vándorló elárúsítók, hordárok, stb., akik városokban működnek.

Nem tartoznak a kötelező biztosítás hatálya alá:

A nyugdíjtörvény hatálya alá tartozó alkalmazottak, a közintézmények alkalmazottai, a nyugdíjpénztár nyugdíjasai, közintézmények nyugdíjasai, a mezőgazdasági alkalmazottak, az állami kulturális alapítványok, a koronauradalmak és a Nemzeti Bank alkalmazottai, a katonai szolgálatot teljesítők, a rabok, a nyilvánosság joggal rendelkező szakiskolák növendékei, a szabadfoglalkozásúak, még akkor sem, ha állandó jellegű alkalmazásban vannak, a vállasfelekezetek alkalmazottai, a külföldi követségek és bizottságok személyzete, azok, akik 55 éves korukig nem voltak kötelező biztosítás alá tartozók, azok, akik saját szükségletükre vagy saját maguk termelik ki az erdősegeket.

A minisztertanács a kötelező biztosítás alá eső fizetés határát megváltoztatja és kötelező biztosítás alá vonhatja a kis földműveseket is. A külföldi alkalmazottak ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a belföldiek. Ha azonban csak ideiglenesen és külföldi vállalat romániai megbízottjaként működnek, nem tartoznak a kötelező biztosítás alá, csak az esetben, ha az illető államban nem tagjai valamely társadalombiztosító intézménynek.

A BIZTOSÍTOTTAK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

A biztosítottak joga van a következőkre:

1. Orvosi kezelés, gyógyszer, kötszer, orvosi mellékkezelések és gyógyfürdői kezelés.
 2. Betegség, baleset, anyaság és elhalálozás esetén pénzsegély.
 3. Betegségből vagy balesetből származó munkaképtelenség esetén nyugdíj.
 4. Előregedési és visszavonulási nyugdíj.
 5. A hátramaradottak számára nyugdíj.
- A fentiek közül az 1933. évi törvényben nem szerepelt a gyógyfürdői kezelés, továbbá az előregedési nyugdíj.

Orvosi kezelés esetén a törvény előírja a kórházba utalás módját. Megállapítja, hogy ugyanazon betegséggel kórházba utalni a társadalombiztosító költségére legfeljebb 26 hétre lehet. Különböző betegségek esetén ez az idő egy-

év alatt maximálisan 36 hétre terjedhet. Szükség esetén magánkórház is igénybe vehető, azonban a munkásbiztosító csak hétnapi költséget fizet.

Gyógyszert, kötszert a munkásbiztosító gyógyszerháza szolgáltatnak ki, azonban más gyógyszerházból is beszerezhető a gyógyszer, ha a társadalombiztosító gyógyszerháza nem rendelkezik ilyennel.

Gyógyfürdői kezelést szükség esetén csak olyan tag kaphat, aki az utolsó három évben legalább száz héten fizette a járulékot.

A pénzsegélyt a törvény a fizetési osztály közpénztárában 50 százalékosan állapítja meg, amelyhez a biztosított tartozik. A segélyt a társadalombiztosító a negyedik naptól kezdődően fizeti attól az időponttól számítva, amikorra a társadalombiztosító orvosa a beteg munkaképtelenségét megállapította.

Megszűnik a régi rendszer, amely szerint a betegség első hét napjától a munkaadó fizette a munkás fizetését.

A segélyt hetenként fizetik ki és az legfeljebb 26 héten jár ugyanazon betegség esetén, különböző betegségek esetén pedig évente 36 héten. A pénzsegély nem fizetik addig, amíg a beteg kórházi ápolás alatt áll. A hozzátartozók, akiket a biztosított eltart, a segély 50 százalékát kapják ilyen esetben. A pénzsegély hat hétre előre kiadható.

Az anyasági segélyt csak az kaphatja, aki az utolsó két évben legalább 26 héten fizette a járulékot.

A nyugdíjsegély munkaképtelenség esetén évente 4800 lei, amelyhez járul osztályonként 1—14 lei minden hét után, amelyért a munkásbiztosítási járulékot a biztosított fizette.

Nyugdíjra joga van annak a biztosítottnak, aki 60. évét betöltötte és a törvényben előírt feltételeknek megfelel. A nyugdíjsegély 500 lei havonta. Azok, akik 65. életévüket betöltötték és legalább ezer hetet befizettek, ezt a nyugdíjat kapják akkor is, ha ezután tovább dolgoznak.

Megváltoztatja a törvény a járulékokat, amelyeket most nyolc osztályra oszt be.

1. osztály: Ide tartoznak a díjtalanul, vagy természetbeni ellátásért dolgozó egyének, inasok, gyakornokok, stb. A befizetendő járulék heti 8 lei, vagy havi 34 lei. (A járulékok felét mindig és mindegyik osztályban a munkaadó fizeti).

2. osztály: Ide tartoznak azok, akiknek havi fizetésük 999 leig terjed. Havonta befizetendő biztosítási járulék 60 lei, vagy hetenként 14 lei.

3. osztály: Ide tartoznak azok, akiknek fizetésük 1499 leig terjed havonta. Heti befizetendő járulék 24 lei, vagy havonta 100 lei.

4. osztály: Ide tartoznak azok, akiknek fizetésük havonta 1999 leig terjed. Befizetendő járulék heti 34 lei, vagy havi 140 lei.

5. osztály: Ide tartoznak azok, akiknek fizetésük havi 2499 leig terjed. Havi járulék 200 lei, vagy heti 42 lei.

6. osztály: Ide tartoznak azok, akiknek fizetésük 3999 leig terjed havonta. Befizetendő heti járulék 62 lei, vagy havonta 260 lei.

7. osztály: Ide tartoznak azok, akiknek havi fizetésük 5000 leig terjed. Befizetési járulék 86 lei, vagy havi 360 lei.

8. osztály: Ide tartoznak az 5000 leinél felüli fizetésű alkalmazottak. Befizetendő járulék heti 100 lei, vagy havi 400 lei.

A törvény részletesen megállapítja, hogy az elhunyt biztosított nyugdíjas hátramaradottainak milyen esetekben van joga segélyre.

A temetkezési segély osztályonként változik és 2000 leitől 10.000 leig terjed. A temetkezési segélyt csak az esetben utalja ki a Pénztár, ha az elhunyt megfelel a törvényben előírt feltéte-

leknek, amelyeket a járulékfizetésekkel kapcsolatban a törvény előír.

A fentiek szerint tehát

a biztosítási járulékok az eddigiekkel szemben jelentős mértékben emelkednek és egyes osztályokban elérik a 60—80 százalékot.

A törvény fizetésnek tekinti a készpénzben kapott járandóságokat, tekintet nélkül arra, hogy a biztosított azt fizetés vagy más formában kapja.

A járulékokat fele-felelő részben a munkaadó és a munkás viseli.

Az I. osztály járulékát teljes egészében a munkaadó fizeti.

A biztosítási járulék teljes hétre fizetendő akkor is, ha nem dolgozott a munkás teljes héten. Azok, akik 65. életévüket betöltötték a járulékfizetést beszüntethetik, a biztosítottak azonban továbbra is joga van a szolgáltatásokra.

A munkásbiztosítási járulék és a többi pótló járulékok az olyan vállalatok által fizetendők, amelyek több, mint öt alkalmazottat foglalkoztatnak, listával fizetendők.

A fizetésnek minden hónap 15-ig kell megtörténnie az előző hónapról. Azok a vállalatok, amelyek öt-nél több olyan alkalmazottat fizetnek, akik kötelező biztosítás alá esnek, kötelesek az

1.2 százalékos pótló járulékot is fizetni

a vállalat által nyújtott összes fizetések után kalkulálva, tekintet nélkül arra, hogy kötelező biztosítás alá eső, vagy nem biztosított alkalmazottakról van szó. Az 1.2 százalékos járulék kiszámítási alapjába csak a nyugdíjpénztár tagjainak fizetése nem számítandó be. Az 1.2 százalék a többi járulékkal együtt fizetendő. Mint-hogy a régi törvény szerint, az 1.2 százalékos járulék csak az oly vállalatok által volt fizetendő, amelyek tíznél több alkalmazottat foglalkoztat-

ez az új intézkedés jelentős mértékben növeli a vállalatok szociális terheit.

Azok a vállalatok, amelyek öt, vagy ennél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak, nem fizetik az 1.2 százalékos járulékot, csak az egységes járulékot, továbbá a tbc. járulékot. A tbc. járulékot minden biztosított fizeti a munkaadóval közösen.

A tbc. járulék az I., II. és III. osztályban hetenként 2 lei vagy havonként 8 lei, a IV. és V. osztályban hetenként 4 lei, vagy havonként 18 lei, a VI. és VII. osztályban hetenként 6 lei, havonként 26 lei, a VIII. osztályban hetenként 8 lei, havonként 36 lei.

BÜNTETÉSEK

Ha a biztosítási bélyeget idejében nem ragasztják be, úgy a pénzbüntetés a fel nem ragasztott bélyeg értékével egyenlő első ízben, visszaesés esetén pedig két- vagy háromszorosával. A járulékok késedelmes befizetése esetén a pénzbüntetés két hónapnál kisebb késedelem esetén 10 százalék, 2—3—4—5 hónap esetén 20—30—40 vagy ötven százaléka a késedelmesen befizetett összegnek.

Azt a munkaadót, aki könyvecske nélkül vesz fel alkalmazottat, vagy nem vezeti be a könyvecskebe a belépés vagy kilépés napját, azt a biztosítottat, aki nem mutatja be idejében ellenőrzésre és perforálásra könyvecskéjét, 500—1000 leig, visszaesés esetén 1000—2000 leig trükközött pénzbüntetéssel sújtja a törvény, amely különböző pénzbüntetésekkel ír elő egyéb kihágásokra, amelyek 2000 leitől 10.000 leig, illetőleg ezeknek az összegeknek kétszereséig terjednek.

ATMENETI INTÉZKEDÉSEK

Az 1933. április 8. előtti járulék-kivetések és a legfeljebb 10.000 leig terjedő pénzbüntetések hivatalból megsemmisítettek. A 10 ezer leinél nagyobb összegekből 10.001—25.000 leig 10 százalék, 25.001—50.000 leig 15 százalék, 50.001—100.000 leig 20 százalék, 100.000 leinél nagyobb összeg után pedig 30 százalék fizetendő állami értékpapírokkal hat hónap alatt.

A törvény változatlanul érvényben hagyja a munkaadók és munkások járulékaiból lefoglalt nyugdíjalapokat, azonban bevezeti ezeknek ellenőrzését.

A Fondul Munciloról szóló törvényben elő-

1 százalékos járulékokat 1939. január 1-től kezdődőleg mindazoknak a vállalatoknak fizetniük kell, amelyek az 1.2 százalékos járulékot is fizetik. Az 1 százalékos járulék fizetése január 1-ig a régi rendszer szerint történik.

Az új munkásbiztosítási törvény, amint a fentiekből megállapítható, kiterjeszti a biztosítottak jogait a munkásbiztosítási szolgáltatások tekintetében (előlegezési nyugdíj) és mentesíti a munkaadókat a betegség első hét napjára eső fizetési kötelezettség alól. Ezzel szemben a biztosítási járulékok jelentős mértékben növekednek (a fizetések 8 százaléka), ugyanakkor kiterjeszti a törvény az 1.2 százalékos és az 1 százalékos járulékok fizetési kötelezettségét azokra a vállalatokra is, amelyek önműködően alkalmazzanak foglalkoztatottakat. Az új törvény legnagyobb teherterhelése azonban a termelésre, hogy az eddigi kötelező biztosítás hatályát 6000 leiről 8000 leire emeli fel.

NEM ENGEDIK LESZÁLLNI

Valószínűtlenül kövér hölgy ül egy személyvonaton harmadosztályú fülkájában és keservesen szorog. Az utasok néma megilletődéssel nézik a zokogó hölgyet, egyik sem akarja megzavarni nagy fájdalommal. Végre este felé megszólítja az egyik utas:

- Miért sir, nagyságos asszonyom?
- A kövér hölgy szomorúan legyint:
- Hát hogyan sirnék, amikor reggel óta utazom ezen a vonaton, már rég elhagytuk az állomást, ahova utazni akartam és nem engednek leszállni.
- Nem engedik leszállni?
- Nem.
- Ki nem engedi?
- A kocsis.
- A kocsis? Miért nem enged leleszállni?
- Tudja kérem, én kissé molett vagyok és ezen a vonaton olyan keskenyek az ajtók, hogy csak hátul tudok leszállni. Valahányszor nagy keservesen eljutok az ajtóhoz, megfordulok és az egyik lábam már a lépcsőn van, hogy leszálljak, az állomásfőnök int a társaságnál, a kocsis odarohan hozzám, visszahúzza a kocsit és udvariasan így szól:
- Tessék gyorsan beszállni, indul a vonat!

Európában már nincs elég ócskavas

A két évvel ezelőtt kezdődő nagy vas-konjunkcióra idején megalakult nemzetközi ócskavas beszerző karell egy év óta szünetelteti amerikai vásárlásait, azzal az indoklással, hogy a vas iránti kereslet csökkent és az európai államok is tudják elégtelen a szükségletet. Az utóbbi hetekben az egyes államok részéről annyira fokozódott a vaskereslet, hogy a nemzetközi ócskavaskartell az európai államokból nem tudja ellátni a szükségletet és az USA-ban több száz ezer tonna ócskavas bevásárlását tervezik. A fokozódó ócskavaskereslet főleg az egyes európai államok hadianyaggyárai részéről nyilvánul meg.

FORDÍTOTT VILÁG.

A társaságban egy dárőr van és valaki megkérdi:

- A kislány a második házasságából született?
- Ellenkezőleg, a második házassága született a kislányból.

Február hatodikán tartják meg az árlejtést a temesi széktartóság palotájának építésére

A temesi széktartóság új palotája a terveknek megfelelően a palota klasszikus építészeti stílusban épül és négy emeletes lesz. Az épület homlokzatának hossza 78 méter, magassága 25 méter lesz. A három méter magas földalatti helyiségben lesznek elhelyezve a központi fűtőberendezések, a légvédelmi fedezékek, a széktartósági nyomda, garázs négy autó számára, s.b. A földszint magassága 3.80 méter, három emeleté 3.60 méter, a negyediké pedig 3.40 méter lesz. — A földszinten lévő ünnepi nagyterem 28 méter hosszú és 8 méter széles, rusziczai márványból építve. Az emeleteken hetven iroda foglalt helyet, továbbá az irattárak, várótermek. A két nagy lépcső mellett két felvonókészülék is működik majd. A királyi széktartó dolgozószobája a palota baloldali, az első emeleten lesz, a széktartósági főtitkáré pedig a második emeleten. A széktartósági palotának három bejárata épül, a főbejárata csak rendkívül alkalmakkor nyitják ki, míg a közönség és a tisztviselők az oldalsó bejáratokon közlekedhetnek. Az építkezés munkálatainak az árlejtését február 6-án tartják meg, ezután megkezdik az átalakítási munkákat, amelyeket az új év november 1-ig feltétlenül befejeznek.

Minden idők legnagyobb kiállítása

Hetvenöt milliárd költséggel épül a newyorki világkiállítás

— amely április 30-án nyílik meg

Amerikában a társadalmi és közgazdasági élet egyik legmagasabb alakja Grover Whalen lesz az, aki 1939. április 30-án meg fogja nyitni a newyorki világkiállítást. Whalent természetesen a sajtó emberei már hónapok óta látogatják állandóan és információkat kérnek tőle a kiállítás terjedelméről, tartamáról és várható forgalmáról tekintetében. Whalen úr mindenkinek szívesen áll rendelkezésére, noha roppant elfoglaltsága alig engedi meg, hogy bővebben tájékoztassa a közvéleményt. Az utóbbi hetekben naponta alig aludt többet három óránál, mint hogy a hatalmas üzem minden szála kezében fut össze és ez a nagy munka sok időt is igényel.

Amikor újabban egy neves újságíró meg látogatta, anélkül, hogy bevárta volna az újságíró kérdéseit, ezt a gúnyos kijelentést tette: „Annyit mondhatok, hogy Barnum teljesítményét százszorosan felül múlja majd ez a kiállítás”.

Barnum tudvalevőleg cirkusz-tulajdonos volt, aki bejárta hatalmas méretű amerikai cirkuszával az egész világot és pedig nemcsak a kultivált országokat, hanem a gyarmatokat is elment, hogy valami kevés civilizációt terjesszen a vadak között. Az újságíró kacagott Whalen megjegyzésén és megkérdezte tőle, nem jellemezhetné-e néhány szóval, mekkora lesz a newyorki világkiállítás?

„Ha néhány szóval akarja jellemezni, akkor megmondhatom, hogy minden idők és minden országok legnagyobb és legdrágább kiállítása lesz az, aminek megnyitására tavasszal sor kerül”.

Whalen szerint arra rendezkedtek be, hogy az első kiállítási évben 60 millió ember fogja meglátogatni a kiállítást; ezek közül azonban csak egymillióra számítanak Európából. Száz-ezer lesz közöttük olyan, aki a világkiállítási vizium alapján akar bevándorolni Amerikába, itt rokonok útján le akar telepedni és soknak bizonyára sikerülni is fog ez. A kiállítás területe sok négyzetkilométert foglal el. A költségvetés előirányzata szerint negyedmilliárd dollárba kerül a kiállítás, vagyis 75 milliárd leibe, ami Románia bankjegyforgalmának a kétszerese.

Egyedül a kiállítás igazgatósági palotája 930 ezer dollárba került, annak ellenére, hogy ezt az épületet 1941-ben le fogják bontani. 80 hatalmas vendéglő van, közöttük 18 olyan, amely speciálisan valamelyik nemzeté, ezek együtt 43.200 ételfélét tudnak szervírozni és naponta félmillió vendéget tudnának kiszolgálni. A frissítő helyek bérleti díj 187 vagon virágot rendelkeztek, különböző gyárakban. Tíz kisebb kórházat építettek, van egy síneken továbbítható röntgen, hogy olyan látogatók, akik csonttörést szenvedtek, vagy akik kificamították tagjait, azonnal, még a helyszínen megvizsgálhatók legyenek. A newyorki földalatti vasút három új vonalat épített, ezenkívül jónéhány száz külön autóbussz viázi a látogatókat a kiállítás terepére

JAMBOR SZANDEK.

Icegnél szilveszteri mulatság van. A fiatal Biceg mindig az Iceg-lány mellett ül és állandóan azt hajtogatja:

— Alig várom, hogy éjfél legyen és leoltsák a villanyt.

— De Biceg úr — szól Iceg Malvinka, szégyenlősen.

Vége éjfél lesz, leoltják a villanyt, Malvinka vár, vár, de nem történik semmi sem.

— Hallja, Biceg úr, — mondja mérgesen — minek volt magának olyan fontos, hogy sötét legyen?

— Azért, feleli Biceg boldogan vigyorogva — mert egy toaletthibám volt és a sötétben rendeztem.

és magán a kiállításon száz óriási autóbussz viázi egyik osztályból a másikba a látogatókat.

A kiállítás centruma úgyszólván már kész: Ez a központ 217 méter magasságú, acélból készült és három oldalsókból álló toronyból készül, Trylon, amelynek oldalán egy 70 méter átmérőjű gömb áll, ennek neve Peryphere. A kiállítás látogatóinak az lesz a benyomásuk, mintha a hatalmas göly egy tó közepén himbálózna. A Perypheret ugyanis néhány acél lábra állították, ezeket kívülről tükrökkel szerelték fel olyképpen, hogy a mesterséges tó közepén működő szökőkút is fokozza a himbálózás illúzióját. Este és éjszaka a tóra és a gömbreszínű fénysugarakat vetítenek. A gömb belsejében, ahová a toronyból egy hídon át be lehet jutni, hatalmas panorámát rendeznek be a nézők: „A holnap világa”. A kiállítás mutatni fogja, hogy az emberiség életmódját miképpen befolyásolta a tudomány és technika és azt is, hogy milyen módon lehet majd a hiányokat kiküszöbölni. A Peryphere-ben be fogják mutatni a jövő városát, nagy lakás-csarnokaival és egyetlen felhőkarcolóval, amelynek száz emeletén a holnap városának összes közigazgatási osztályait fogják elhelyezni.

A város neve a kiállítás igazgatóságának rendelkezésére Demokracity a szó kétfős összetételében: Demokraty és City.

A látogatók ezt a modell-várost a hatalmas gömbnek a tetejéről láthatják és pedig két gyűrűalakú platformról, amely a Perypherenek körülbelül „egyenlítőjén” fekszik. A platform magasságát és a modell-város nagyságát úgy számították ki, hogy a látogatónak az lesz az illúziója, mintha kétezer méter magasságban igazi várost látna. A két platform-gyűrű lassan forog együtt a Perypherevel, hogy a jövő városának minden részletét kényelmesen látni lehessen. Egy külön épületben, ahol a látogató a trópusok tisztaságos ege alatt képzelheti magát, látni fogja a jövő hatalmas hajóit, beletekinthet majd gépezetbe és láthatja az automatikus gépeket is.

Tizennégy osztálya lesz a kiállításnak, a melyeket a központból fognak egységesen irányítani. Ez szinte játékos módon fogja megkönnyíteni a látogatók számára, hogy minél kevesebb idővesztéssel, minél alaposabban láthassa a kiállítást. Minden egyes kerületnek más-más színe lesz és pedig úgy a kavicsnak, valamint a pavilonoknak is. Éjszaka ezeket a színeket éles világítással fogják kiemelni.

Kimagasló szobra lesz Washingtonnak egy körülbelül húsz méter magasságú talapzaton. Azonkívül a négy szabadság szobrát állítják fel: a sajtó szabadságát, a vallását, a gyülekezését és a szólásszabadságát. A roppant nagyságú szobor-csoport parkjának végén tó lesz, amely éjnek idején vulkánikus tónak fog látszani. Megvilágított szökőkutak között égő és hatalmas vulkánikus felhők fognak fellobbanni, amelyeket alólról fújtatnak a magasba. Különös érdekessége lesz a kiállításnak az úgynevezett „időszelence”. Egyike a szelencéknek 2939-ben nyitható ki, ebben benne lesz a legdrágább és legjobb parfüm és kozmetika, amit a mai ember használ. Egy másik időszelencét csak ötezer év múlva fognak kinyitni, vagyis 6939-ben. Archeológusok sokat dolgoztak e terv keresztülvitele körül. A szelence meg fogja mutatni a későbbi utódoknak, hogy miben állott napjaink kultúrája. A kiállítás után cementtel és aszurokkal fogják beburkolni ezeket a gyűjteményeket. A szelencéről egyébként könyveket is fognak megjelentetni és azokat szíjjel fogják osztani a világ minden jelentősebb könyvtára között abban a reményben, hogy e pergamentre írott könyvek valamelyike fenn fog maradni évezredekken át.

A mindennapi kenyérünket
add meg minékünk ma

A kenyérsütés története az ókortól napjainkig

Irta: FAZEKAS LAJOS

pák- és sütőmester, a nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara v. igazgatótanács-tagja

A mindennapi élet legnélkülözhetetlenebb része a kenyér, amelyet, mint tudjuk, főleg búzalisztból készítenek, de lehet rozs, árpa, kukorica, sőt zablisztból is kenyeret készíteni.

A kenyér készítése és mint ilyen a sütőipar, a világ legrégebbi ipara. Ennek legnagyobb bizonyítékai azok a kezdetleges és különböző fajta sütőkemencék, amelyek a világ összes muzeumaiban részben képen, részben az archeológiai ásatások alkalmával napvilágra kerülő sütőkemence maradványok, amelyek mind azt igazolják, hogy a kenyérsütéssel már Krisztus előtt kb. 2000 évvel foglalkoztak.

A búzaszem őrlése és liszté való feldolgozása ugyanezt a hosszú utat tette meg a kivált kő közötti kézi őrléstől a mai modern malomiparig, mint a kenyér létrejötté; ennek egyik bizonyítéka az is, hogy az ókor előtti időben egy liszttel és vízzel készült sűrűbb pép, — melyből kis darabokat szakítottak és forró vízben kifőzték, s zsírral, vagy olajjal leöntötték, — pótolta a kenyeret. Valószínűleg innen maradt fenn a mai napig is közkezdveltségnek örvendő úgynevezett „felvert galuska” amelyet csirkepaprikához adva, vagy mint „tojásos nokerlit” még ma is mindenki szívesen fogyaszt, különösen, ha van.

A későbbi idők folyamán, ahogy a népek kultúrája fejlődött, mind több és több lisztet kevertek ehhez a péphez, úgy hogy az kovász, majd tészta lett, melyet a zsidó nép a napon szárított, az ógörögök pedig már tűzesített kővön sütöttek. De miután eleinte csak kovásztalan kenyeret sütöttek, innen vette eredetét a mai időkben is szokásos huzvét pászka.

A kenyérsütést az egyiptomiak kezdték az egyiptomiaktól megtanulta a zsidó nép és a zsidó néptől a görögök. Habár a görögök „Dionnyoszt” ünneplik, mint a kenyér feltalálóját, addig más népek „Pán” istent és valószínűleg innen van a latin „pánem” és a román pâine elnevezés (kenyér).

A rómaiak Krisztus előtt 1700 körül megcsinálták az első sütőkemencét. A rómaiaktól megtanulták a zsidó népek és a Krisztus előtti 1800 évtől találunk Palesztina tartományában úgynevezett héber kemencét, melyet alulról fűtöttek és amelynek nem a maradványai, hanem ennek tökéletesített formájában ma is vannak Palesztinában sütőkemencék. A kenyérsütést azonban a rómaiaktól a gallók is magtanulták, sőt ezek már annyira is tökéletesítették azzal, hogy állítólag ők használták hozzá először élesztőt, — természetesen nem a mai élesztőt értve, hanem valami növényféléből főzött erjesztő levét — amit a tudomány nem jegyzett fel magának.

A feljegyzések szerint több más népek, köztük a németek is csak a középkorban kezdték kenyeret sütni (de még ma sincs jó kenyérük), míg a svédek egész a XVI-ik századig nem ismerték a sült kenyeret.

Igy jutottunk el az idők évszázados hosszú folyamán lassan-lassan napjainkig, a finom ízű, puha és tetszetős kinézésű, lyukacsos belű kenyérhez, amely, hogy a liszt élvezhető és emészthető legyen, egy nagyon hosszú, nagyon körülményes és nagyon sok tudást, sok munkát és nagy figyelmet igénylő eljárásról megy keresztül.

Ugyanis a víz és élesztő, esetleg kovász, vagy komló-főzet hozzáadásával a lisztben pár óra alatt kémiai úton egy nagy átalakulás megy végbe; ugyanis a lisztben lévő keményítő egy része dextrinné és cukorrá, majd az élesztő behatására alkoholá és széná válik. A tészta képződő szén-sav a kenyeret likacsossá teszi azáltal, hogy a tésztaiban lévő szikér szivós léven, a szén-savat nem engedi áttörni. A sütéskor a keletkező alkohol és szén-sav elávozik a tészta likacsain át, a szikér megolvad s így a kenyér szép alakját megtartja és rugalmas lesz. Szép piros-barna színét pedig onnan és úgy nyeri, hogy a tésztaiban lévő kevés cukor a sütés közben karamelizálódik.

Ahol ez a nagy gondot, figyelmet és tudást igénylő erjedési folyamat valamilyen ok folytán nem megy végbe, a kenyér szaggyalult lesz, lapos marad, esetleg túlkemény héjú és nehéz, vagy tippanos és szalonnás, az ilyen kenyérről őrizkedni kell, mert az ilyen kenyér mind rosszul emészthető, vagyis más szóval kifejezve, az egészségre nagyon ártalmas. Igaz, hogy nem mindig az erjedési folyamatnak a helyes elmulasztása teszi a kenyeret élvezhetetlenné és ezáltal az egészségre ártalmassá, hanem nagyon sokszor a liszt gyengesége, rozszasága és hamisítása is. Eltekintve a hamisításoktól, igen gyakori eset a konkoly hozzáadása a lisztbe, mely eltekintve, hogy tönkre teszi még a legnagyobb figyelemmel és tudással készített kenyeret is, hanem az emberi szervezetre is nagyon ártalmas és így kenyérbe kerülve görcsöket, bénulásokat és véres székletet okozhat, amennyiben az úgynevezett „sapotoxin”, a vörösvérsejteket; oldó mérge van benne. Az a szerencse azonban, hogy könnyen felismerhető, mert az ilyen kenyér színe lilás-fekete. A lisztben való kimutatása is könnyű, mert ha az ilyen lisztet összerázzuk sósav borszesszel, a borszessz, ha konkoly van a lisztben, narancssárga elszíneződést nyer. Régebben hamisították a lisztet különféle ásványi anyagokkal, mint a minő a szén-savas ólom, gipsz, kréta, aulypát, de ezeket csak a lisztnek nehezebbé tétele végett csinálták. ami hála Istennek, csak a múlté marad, azonban még ez is baj, mert az ilyen lisztből készült kenyér és tésztafélék nem lehetnek nagyon közömbös az egészségre.

A kenyér vegyileg felbontva úgy a szénhidrátok, mint zsír és fehérje megtalálható benne és e szerint csupán kenyérrel is megélme az ember bizonyos nagy mennyiség elfogyasztása után, de a valóságban mégis kivételten volna éppen a nagymennyiség elfogyasztása miatt. Igaz és ezt sajnálattal kell megállapítani, hogy ameddig sokszor métermázsa búzát részben a tengerbe öntöttek, részben állati takarmányozásra és részben mozdonyok fűtésére használták fel, addig a világstatistika kimutatása szerint több millió ember halt meg éhen. Ugyancsak sajnálattal kell megállapítani azt is, hogy búzatermő országban esznek tengeri lisztből készült kenyeret és búzatermő országoknak közvetlen szomszédságában esznek silány zabkenyeret és olyan világrészekben, ahol a gabonafélék nem teremnek meg, de szállítani biztosan lehetne, ott még ma is, a rádió és repülőgép korszakában növényi lisztet használnak kenyérnek.

Igy például Orinaka vidékén a „mainok” cserje karvastagságú gyökereit szárítják és megörlik, ebből készül a kenyér. Braziliában a „babáta” szolgáltatja a rabszolgák kenyerét. Tenerifa szigetén az „olyvharaszt”, míg Kelet-Indiában a „teró” gyökere szolgáltatja az ott élő emberek valószínűleg silány kenyerét.

De nemcsak a mindennappal küzdő embernek okoz a kenyér gondot, hanem gondot okoz a tudománynak is, amit legjobban bizonyít: az, hogy számos mű jelent meg az irodalomban igen jeles és nagynevű tudósok tollából, ami kizárólag a kenyér kérdésének megoldásával foglalkozik. Egyes tudósok a gyógykenyeret tökéletesítésén fáradoznak. Hiszen egymaga dr. Höfer 10 év alatt több ezer ilyen részben gyógy, részben áldozati kenyeret mutatott ki, a mennyiben régebben a gyógykenyér a lélek kultuszával állott szorosabb kapcsolatban. A tudósok olyan kenyérfajták mód felfedezésén fáradoznak, mely a kenyérnek a népelemzésén társan nemcsak olcsóbodását tenné lehetővé, hanem főleg a kenyér táplálékának fokozását szolgálja.

Főleg amerikai, angol, magyar és német tudósok foglalkoznak és foglalkoztak leginkább ezzel az üdvös témával. Ilyenek: Jepp, Gráham és Denglisch, aki már 1854-ben feltalálta a cukorbetegnek rész-

re az úgynevezett „Oerated bread”-t, vagyis magyarul levegőkenyér; ennek az az érdekes készítési módja van, hogy élesztő nélkül készül, egy különleges dagasztógép segítségével, amelyre szén-savas palackot szerelnek fel, ezzel tömítik a dagasztógépben lévő anyagot. Azonban ma már másképp készül ez is. Továbbá dr. Neumann, Hartmann legújabbban Carl Morden híres professzor, dr. Kosutányi, Hankóczy, dr. Lukács Pál, dr. Rosenthal Andor, a Borsod-miskolci és debreceni „István” gőzmalom nagytudásu vegyész.

Ezek a nagytudású emberek csodálatosképpen a rozskenyérnek, illetve a rozskenyér készítésének reformálását tűzték ki munkájuk céljául. Ebből azt a kézzel fogható következtetést lehet levonni, hogy majdnem egyhangu tudományos téren az a vélemény, hogy a rozsból készült kenyér inkább táplálék, előnyösebb és egészségesebb az emberi szervezetre, mint a fehér kenyér. De lássuk ezen nagy igazság alátámasztására két nagy tudós orvosnak legutóbbi részben könyvben, részben felolvasás keretében tartott fontos kijelentését. Dr. Lukács Pál főorvos, akinek tanulmányait minden nagyobb európai nemzet nyelvére lefordították, egyik tanulmányában a gyomor és bélműködést illetően így nyilatkozott: Nagyon rossz hatással van a gyomorra és általában az egészségre a finom ételek fogyasztása. A finom fehér kenyér pld. nagyon ártalmas, amennyiben nincs salakja, ami a gyomor- és bélműködést szabályozza. Azok az egyének, akik általában finom ételeket és csak finom fehér kenyeret fogyasztanak, szinte általában székrekedésben szenvednek.

Lássuk mit mond Carl Morden híres professor legutóbb Bécsben „hétköznapi diéták” címen tartott előadásában. Általános és különösen babonás felfogás és a közhitbe való beplántálás az, hogy a fehér kenyér egészségesebb, mint a barna, hanem éppen ellenkezőleg. És ezen előadásában tényekkel igazolta és kimutatta, hogy a fehér kenyérről való kizárólagos táplálkozás bélrenyheséget okoz, aminek pedig természetes következménye az, hogy ebből más betegségek is keletkeznek.

Ezen két tudományos megállapításból következtetve, az én szerény véleményem az, hogy a tudomány azért igyekezik a barnább, illetve a rozskenyér fogyasztását előbbre helyezni, mert valószínűnek tartom, hogy talán több a „vitamin”, vagyis az „életanyag” tartalom benne. Bár ha én ehhez való tudatlanságomnál fogva messze állok attól, hogy a vitaminról pozitívumokat tudjak mondani, azonban a tudomány határozottan állítja, hogy a „vitamin” az életfenntartáshoz és az anyagcsere fokozásához nélkülözhetetlenül szükséges.

En nem vagyok arra hivatott, hogy meg tudjam állapítani, hogy a rozsliszt, illetve a rozskenyérnek mennyi az életanyag tartalma, de több esetet tudok, amikor a jó rozskenyér fogyasztása orvosi rendeletre történt.

De nemcsak a kenyérnek gazdaságosabb és az egészségre előnyösebb előállítására foglalkoztatja nagyban a tudományt, hanem a kenyérmagvaknak a malomban való feldolgozása is és pedig azon fontos oknál fogva, hogy a liszté való feldolgozás alatt a „vitamin” el ne vesszen. Hogy mennyire fontos a tudománynak ez a fáradságos munkája, azt legjobban igazolja Juckenek híres professzornak az a határozott kijelentése, hogy a legfinomabb nüláslisztben „vitamin” egyáltalában nem lehet kimutatni és valószínűleg azért, mert tisztára korpa-mentes. Ilyen megállapítások után nem lehet csodálkozni, hogy a tudósok olyan őrlési eljárást is ajánlanak, melyek alkalmazása mellett a „vitamin”, illetve „életanyag” tartalom teljes egészében benne maradjon a lisztben. (Lásd a Simons-féle kiörlést.)

Igy születtek meg a sok áldásos kenyérsütési eljárások, amelyeket a mai embernek van szerencséje élvezni s ezzel, illetve ebből kifolyólag jött létre a többféle áldásos gyógykenyér készítési mód is. A mely mindegyik a saját feltalálóját nevével viseli, u. m. a Klöpfer-kenyér, Graham kenyér, Steinütz-kenyér, Schlütter-kenyér, mely egy páratlanul jó, finom ízű és minőségű, áldásos gyógyhatású kenyér, valamint a Simons-kenyér is és még több és sok, másfajta itt fel nem sorolt kenyérfajta.

ELSZÓLAS.

Elszólásairól ismert kedves barátnőnk mondta:
— Tanulj disznó, ökör lesz belőled.

Csődöt kérhet a pénzügyigazgatóság a nem fizető adóalanyok ellen

A kolozsvári pénzügyigazgatóság behajtási osztályának igazgatója, dr. Cucu Ilie Victor, az alábbi közleményt adta ki:

Felhívjuk az adózó polgárok figyelmét, különösen a kereskedők, iparosok, gyárosok, bankok, iparvállalatok és más szabadfoglalkozásúak szakmájába tartozókat, hogy az 1938. évi december elsején életbelépett pénzügyi végrehajtási törvény 141-ik szakasza értelmében, a kincstárnak joga van a fentemlített ellen csődöt kérni, ha azok hat hónappal több adóhátralékkal vannak elmaradva. Ezért elrendelem, hogy a vármegye területén aadóhivatalok névre szóló felszólításokat küldjenek ki, hogy hátralékos adótartozását mindenki minél előbb fizesse meg, mert ezekkel szembe a törvény értelmében járunk el.

Egyben figyelmeztetem az összes adófizető polgárokat, hogy minden ügyüket közvetlenül és személyesen intézzék el, mert mindig rendelkezésükre állók:

A város területén adóbeszedésre senkinek nincs joga, csak a pénztáraknak. Minden más uton befizetett pénzekért semmiféle felelősséget nem vállalunk. Esetleges sikkasztásnál csak kellemetlensége lesz az adózónak, mert újból ki kell fizetni a pénzt, mert csakis a hivatalos nyugtákat ismerjük el.

A közgazdasági élet csodája lesz az idei párisi mintavásár

Most kaptuk meg Párisból, a CINA nemzetközi hírlapügynökség révén az ezévből megrendezésre kerülő párisi nemzetközi mintavásár érdekes adatait. Ezekből az adatokból könnyen megállapítható, hogy az 1939 évi párisi vásár minden vonatkozásában a közgazdasági élet csodája lesz. Amellett, hogy a vásár rendezése a nemzeti kapcsolatokat — tradícióhoz híven — elsőrendű szempontnak tekinti, a vásár karaktere minden ízében hamisítatlan párisi lesz és úgy a kiállítóknak, mint a látogatóknak módjuk és alkalmuk nyílik hozzá, hogy minden részletében megismerjék a divat, ízlés és művészetek centrumát, a szajnaparti metropolist.

Már az eddig beérkezett jelentésekben meg lehet állapítani — írja a CINA, — hogy a kiállítók száma messze felül fogja múlni az összes eddigi párisi vásárok kiállítóinak számát. Pedig már tavaly is tízszeresnél több volt a kiállítók száma. És ez a szám még az idén emelkedni fog. Hatvan év óta működik a vásár és negyvenháromezer négyzetméternél nagyobb területen, a klasszikus versaillesi kapu mellett terül el a vásárváros, amelyhez hasonló nincsen a világon sehol. Egész légiója a pavilonoknak, kiállítási palotáknak várja itt a népek százazreit. Egymillió vásárló bányelmes befogadására tették alkalmassá az idén a párisi nemzetközi mintavásár területét és a vásárt a legalkalmasabb időpontban május 18-ikától 29-ikéig rendezik meg. Olyan időben, amely úgy gazdaságilag konveniól mindenki számára, ezenfelül ebben az időpontban legkellemesebb a francia köztársaság fővárosának klímája. A párisi vásárnak van aztán egy felette komoly szerepe is: összekötő kapocs kíván lenni a newyorki világkiállítás és Európa ipara és kereskedelme között.

Hogy ezt a célját elérje: úgy a Foire de Paris igazgatósága, mint a francia államvasútak rendkívüli előnyt biztosítanak úgy a kiállítóknak, mint a vásárlóknak és a vásár ideje alatt úgy a Franciaországba való beutazást, mint az ottartózkodást lényegesen megkönnyítik.

Egész Középeurópának találkozó helye lesz májusban Páris, ahol a kontinens iparának, kereskedelmének és mezőgazdaságának alkalmá nyílik ahhoz, hogy elvesztett piacai helyett újakat szerezzen, olyan új összeköttetésekre tegyen szert, amelyek a jövőt illetően mindenki számára egyaránt fontosak.

Tavasszal kezdődnek meg Aradon az ipari képesítési vizsgák

Annak idején már megemlékeztünk arról, hogy az ipari képesítési iratok becserélési munkálatainak meggyorsítása végett ad hoc bizottság alakult az aradi munkafelügyelőség mellett. Ezek a munkálatok január végéig befejezést nyernek. Így tehát a jövőben az illetékes munkügyi hatóságok már csak olyan ipari képesítési ügyek foglalkoztatják majd, amelyek esetében nem régi iratok becsereléséről, hanem teljesen új képesítési iratok kiadásáról van szó. még pedig nem szerzett jogok, hanem képesítési vizsga alapján.

Ezekre a vizsgákra, amelyeket az ipartörvény értelmében minden év tavaszán és őszén kell megtartani, kellőképpen fel kíván készülni az aradi munkakamara. Ez az intézmény érdekvéviselői szerv és tagjai között az iparosok és a munkások is szerepelnek. A kamarának tehát

oda kell hatnia, hogy minél képzetesebb munkások és iparosok kerüljenek a vizsgáztató bizottságok elé, már csak azért is, hogy minél kisebb százalékos bukjon meg. Ebből a célból a kamara elhatározta, hogy továbbképző tanfolyamokat szervez, amelyeken előkészíti a vizsgákra az érdekeltek munkásokat és iparosokat. Az utóbbiakat főképpen a kalkulációra kívánják megtanítani, mert nagyon gyakori eset, hogy az iparos nem tud kalkulálni és ennek következtében tönkremegy. Ezeknek a tanfolyamoknak céljaira a kamara 200 ezer leies alappal rendelkezik.

Ami a tavaszi képesítési vizsgákat illeti, ezeket Aradon márciusban és áprilisban tartják meg. A továbbképző, illetve a vizsgára előkészítő tanfolyamokra tehát még ez előtt, vagyis a tél folyamán sor kerül.

Fizetendő-e a bér munka után az egy százalékos repülőbélyegilleték

Egy kolozsvári iparvállalat bér munkát vállalt több kereskedőtől és a munkálatok ellenértékéről szabályszerűen lebélyegzett számlákat adott. A repülőalap egyik ellenőre jegyzőkönyvet vett fel a vállalat ellen, amelyben 47.000 lei bírsággal sújtotta a vállalatot, azzal az indoklással, hogy a szállítási szerződésekre vonatkozó 1.4 százalékos fisci bélyegilletéknek megfelelő ezreléke nem lett leróva. A törvényszék a vállalat fellebbezését elutasította, azzal az indoklással, hogy a kiállított számlákból előzetes szerződést kell feltételezni úgy, hogy a repülőalap bírságkiróvása helyes volt. Felfolyamodás folytán a helyi tábla II. tagozata 994—1938. fisci. számú

döntésében kimondotta, hogy a bélyegtörvény 15. szakaszának 3. paragrafusa szerint munkalevélyezésére vonatkozó szerződések, szállítások, áruval való ellátás esetében fizetendő az 1.4 százalékos illeték, de csak akkor, ha az erre vonatkozó megállapodás árlejtés, vagy megrendelés formájában történt. E törvényszöveg tehát csak is folyamatosan történő teljesítés esetére szól, vagy olyan előzetes megállapodásra, mely árlejtés, vagy megrendelés alapján történő egy ízbeni szállításra vonatkozik. Ily előzetes megállapodás a bér munkával kapcsolatosan nem volt megállapítható, így a bírságjegyzőkönyvet a tábla megsemmisítette.

Az 1939—40 költségvetési évre újra kötelezővé Arad város a közmunkát.

Aradváros lakosságának köréből számosan adtak be fellebbezést a város vezetőségének az ötnapos kötelező munka bevezetéséről szóló intézkedése ellen. Az említett intézkedés értelmében Aradváros minden polgára köteles öt napon át közmunkát vállalni az utcák megjavítása érdekében, vagy pedig ezt a kötelezettséget pénzben meg kell váltania. A város rendelkezését az új közigazgatási törvény alapján adta ki.

A fellebbezésekben részben annak tisztázását kérték, hogy a közmunkák esetében a „comuna”, község kifejezés a városokra is vonatkozik-e, vagyis a városi vezetőségek is kötelezhetik-e a lakosságot közmunkára, vagy pedig csak a falusi előjáróságok. Másrészt arra hivatkoztak, hogy a közmunkák megváltásából befolyó összeg az 1938—39 évi költségvetésben nem szerepel, így tehát azt nem lehet behajtani. Ezzel kapcsolatban a város vezetősége most közli, hogy a közmunkakötelezettséget nem az 1938—39, hanem az 1939—40 évre léptette életbe és az abból befolyó jövedelmet felveszi az új városi költségvetésbe. Az aradi polgároknak a közmunkával kapcsolatban valóban január 15-ig kell jelentkezniük a városi háznál, ezt a korai időpontot azonban azért tűzték ki, hogy a közmunkákat a jövő költségvetési évig kellőképpen előkészíthessék.

Így tehát az egyik fellebbezési érv ennek a közlésnek nyomán elesik, a jövő mutatja majd meg, hogy a további érveknek az illetékes igazságügyi hatóságok mennyiben adnak majd helyet.

KONKURENCIA.

Pityutól kérdezi a fiatal Cubák, aki Pityu nővérének udvarol:

— Mondd csak Pityu, be lehet látni a kucsalynkon keresztül az előszobából, amikor én az ebédlőben vagyok a nővéreddel?
— Be lehet látni — feleli Pityu, — csak, sajnos, nagyon ritkán.
— Miért csak ritkán?
— Mert folyton a mama néz be.

FELHÍVÁS!

A brassói munkakamara felhívja azoknak az iparosoknak a figyelmét, akiknek saját műhelyük és mesterségük van, hogy munkaengedélyeiket (brevet de meserie) haladéktalanul szerezze be. Az engedélyek elnyerésére kérvényt kell benyújtaniuk a munkakamara vezetőségéhez. A kérvényminta a munkakamara 9. számú hivatali szobájában kapható. A kérvényhez csatolandó: 1. A munkakönyv, 2. Az egészségügyi hatóságok által kibocsátott működési engedély, 3. A társadalombiztosítópénztár (Casa Asigurarilor Sociale) 200 lei lefizetéséről szóló nyugtája, 4. Két darab 4x6 cm. méretű fénykép. A kérvényeket január 16-tól kezdve lehet benyújtani.

TASZILÓ.

Arisztid azt mondja Taszilónak a klubban:
— Képzeld csak, kéchlek, tegnap éjjel az ágyban azon vitakoztunk a feleségem ömlétségével, hogy mit vegyünk az inasnak újra? En azt mondtam, hogy vegyünk neki egy új libériásöltönyt, feleségem ömlétsége meg azt mondta, hogy hat inget vegyünk neki. Mit gondolsz kéchlek, hogy végül miben maradtunk?
— Az ingben, kéchlek.
— Honan tudod, kéchlek?
— Hát miben maradhattatok volna, kéchlek, ha az ágyban voltatok, kéchlek.

Négy erdélyi Kereskedelmi és Iparkamara körrendeletét módosította a nemzetgazdasági miniszterium.

Az új közigazgatási törvénynek megfelelően az erdélyi kereskedelmi és iparkamarák új körletét a következőképpen módosította a nemzetgazdasági miniszter:

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara körletébe tartozik: Kolozs-, Naszód- és Szamosmegye.

A gyulafehérvári Kamara körletébe tartozik: Fejér-, Kisküküllő-, Nagyüküllő- és Tordamegye.

A brassói Kereskedelmi és Iparkamara körletébe tartozik: Brassó- és Háromszékmegye.

A nagyszebeni Kamara körletébe tartozik: Szeben- és Fogarasmegye.

Katonai zónákat állapítottak meg a határszélen

A Monitorul Oficial december 16-iki számában törvény jelent meg, amely a katonai zónák felállításáról és megszervezéséről szól. A katonai zónák háromfélék és pedig erődítményi zónák, katonai érdekű zónák és határzónák. Az erődítményi zónákba azok a területek tartoznak, amelyekben katonai művek találhatók, melyeknek céljuk az ország védelmének előmozdítása. Katonai érdekű zónák pedig azok a területek, amelyeket biztonsági szempontból ilyeneknek jelöli ki a jelen törvényrendelet. Végül határzónák azok a területek, amelyek a határmentén 10—30 kilométernyi távolságban vannak.

Az erődítményi zónák területén lévő összes ingatlanokat ki lehet sajátítani a törvényes formalitások betartása mellett. Az olyan ingatlanok, amelyek nem estek kisajátítás alá és a katonai zónákban vannak, a törvényben meghatározott ellenőrzés alá esnek.

A katonai zónák területén miniszteri rendelet útján meg lehet tiltani mindenféle földalatti vagy földfeletti építkezést, erdők, gyümölcsösök és magas takarmánynövények ültetését, mint amilyenek például tengeri, stb. Erdők felújítását, területek planirozását, tavak kiszáritását, vízfűzőket, gáz, csatorna és villamosági művek létesítését, távirati vagy drótnélküli távirati berendezések létesítését, rádió leadó és felfogó készülékek, telefon vagy televíziós készülékek felszerelését és általában a nemzetvédelmi minisztérium által megállapított bármilyen közlekedési vagy közvetítési eszközök létesítését. Meg lehet tiltani továbbá bányák, kőbányák, vagy más földalatti kincsek kitermelését, személyeknek gyalog, lovon, vagy más bármilyen szárazföldi, légi, vagy vízi közlekedési eszközzel való közlekedését.

A katonai területeken csak a nemzetvédelmi minisztérium előzetes engedélyével lehet letelepedni. A katonai hatóság ebből a zónából minden indoklás nélkül, de 24 órai értesítés mellett eltávolíthat ideiglenesen vagy véglegesen minden ott letelepedett személyt.

A további szabályok szerint az államnak elővételei joga van a katonai területen lévő összes ingatlanokra azzal a feltétellel, hogy ezt az elővételi jogát a vételi feltételek közlésétől számított három hónapon belül érvényesíteni tartozik. Az épületek kibérleti jogára nézve is elővételi joggal bír az állam.

A határtól 100—150 méter távolságu területen működő összes olyan gyárak és vállalatok, amelyek robbanószereket vagy hadianyagokat gyártanak, kisajátíthatók. Tilos a határtól 250 méter távolságnál kisebb távolságra ilyen gyárakat létesíteni. A törvény speciális rendelkezéseket tartalmaz a tengerészet és az aviatika védelme érdekében. A büntető szabályok súlyos elzárás és pénzbüntetéssel sújtják azokat, akik a törvény szabályai ellen vétnek.

Igen fontos a törvény 36. szakasza, amely szerint a törvény megjelenésétől számított 30 nap alatt, tehát legkésőbb január 14-én mindazok, akik a katonai zónáknak minősített területen laknak vagy ingatlannal bírnak, kötelesek a nemzetvédelmi miniszternél jelentkezni abból a célból, hogy ott tartózkodásukhoz engedélyt kérjenek. A törvényt egyébként külön vegrehajtási utasítás fogja a gyakorlatban alkalmazni.

A nagyváradi Házulajdonosok Szövetsége dr. Zigre Miklós elnök és dr. Lengyel Zsigmond ügyvezető elnök vezetésével a nagyváradi városvezetőséghez fordult, annak tisztázására, hogy miképpen értelmezendők a már életbelépett új törvényrendelet rendelkezései. A nagyváradi Házulajdonosok Szövetségének vezetősége a kapott információkról az alábbi tájékoztató közleményt adta ki:

— A szóbanforgó törvénynek a polgárok jelentkezési kötelezettségét megállapító, valamint egyébként a többi nem kevésbé fontos rendelkezései (kisajátítási jog, kiutasítás, stb) csak a szükség esetére szóló preventív rendelkezések.

— Mindezek a rendelkezések a törvény 4. és 3. szakaszai értelmében gyakorlati alkalmazást csak akkor fognak nyerni, ha „a katonai zónákat az ország területén a nagyvezérkar in-

Téli segély nélkül maradtak az elaggott temesvári iparosok

Nincs tragikusabb a szegénysorsban megöregedésnél. Pedig igen sokan vannak olyanok, akik egész életükben azért dolgoztak, hogy kései öregségüket biztosítsák és — eredménytelenül. Közbejött a háború, hadikölcsön, elértéktelenedett pénzek és biztosítások és sok becsületes kereskedő és iparosember jutott öregségére koldusbotra.

Temesvárott eddig a megöregedett, szegénysorsú iparosembereket a téli hónapokban a kereskedelmi és iparkamara segélyezte. Számos 70—80 éves magával tehetetlen, öreg iparos, vagy iparos özvegye van, akinek még a téli tűzfára sem telik. A kamara eddig rendszeres téli segélyt osztott ki ezek között az önhibájukon kívül szegénysorsú öregségbe jutott iparosok között. Az idén azonban a kereskedelmi és iparkamara a karácsonyi segély kiosztásáról — megfeledezett. Amikor az öreg iparosok a kamaránál karácsony előtt jelentkeztek, a munkakamarához utasították őket. A szegény öregeket keserű csalódás érte. A csalódás annál nagyobb volt, mert az iparkamara új elhatározásáról előzőleg semmiféle értesítést nem küldött és így a segélyre szorulóknak abban a biztos tudatban voltak,

hogy az idén is hozzájutnak, legalább a szeretet ünnepeire meleg ételhez és fűtött szobához.

Kétségtelenül a kereskedelmi és iparkamara érvelése, amellyel az öreg iparosok megsegítését a munkakamarára akarja hárítani, észszerűnek látszik. A jövőben a munkakamara az az intézmény, amely az iparosság ügyeivel foglalkozik. A munkakamarának azonban soha nem is volt és ma sincs ilyen segélyalapja.

Az intézmények száma megszorodott eggyel, a megöregedett, szegénysorsú iparosok azonban a szó szoros értelmében két szék közül a földre estek. Mit ér gyakorlatilag a két különálló intézmény, ha az altruista tevékenységet egyik a másikra igyekszik hárítani?

A kereskedelmi és iparkamarának mindentől függetlenül azért nincs igaza, mert ezek a téli segélyért folyamodó öreg iparosemberek hosszú évtizedeken át tagjai voltak a kamarának és járulkaikkal elősegítették a kamara költségvetésének az egyensúlyát. Ezért mégis csak az iparkamara feladata volna egykori tagjainak a megsegítése.

Az aradi Neuman-konzern iparvállalatainak élére új igazgatóság került.

Az Aradi Textilpar Rt. 1938 december 23-án rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az igazgatóság távollévő elnöke helyett báró Neuman Ferenc igazgatósági tag emelkedett. A közgyűlés az alapszabályok jelentéktelen módosítása után egyhangúlag igazgatósági tagjává választotta Ion V. Stárcea urat, a királyi udvar főcseremóniamesterét, valamint lord M. W. Ridley és lord R. C. Bridgeman urakat.

Az igazgatóság három új tagjának megválasztása a vállalat struktúrájában a közelmúltban beállott változással áll szoros összefüggésben. Ion V. Stárcea, a román előkelő társaságnak, lord Ridley és lord Bridgeman pedig az angol közgazdasági életnek ismert és előkelő tagjai, úgy, hogy a vállalatba való bekapcsolódásuk előreláthatólag úgy a vállalatnak, mint az egész román közgazdasági életnek előnyére fog szolgálni. Az igazgatóság új elnöke Ion V. Stárcea lesz.

Az aradi Neuman Testvérek gőzmalom, szesz- és élesztőipari részvénytársaság december 23-án tartotta meg rendkívüli közgyűlését: a társaság székhelyén, amelyen báró Neuman Ferenc igazgatósági tag emelkedett. A közgyűlés tárgysorozata az alapszabályok módosítása és az igazgatóság megválasztása szerepelt. A lemondott Tauber M. Hans ur helyébe igazgatósági taggá Nigel-Law londoni lakost választották meg.

ÚJÉVI JÓKIVÁNSÁG.

Újév napján Pinty és Ponty találkoznak az uccán.

— Hol voltál? — kérdi Ponty.

— Itt voltam a Rombach-uccában a Cubáknál. — feleli Pinty, — és sok rossz órát kívántam neki.

— Sok rossz órát? Miért?

— Mert a Cubák egy órá.

Megülénkült a nemzetközi gyémántpiac

A nemzetközi pénzpiacra élénk kommentárokról ad okot az a depresszió, amely az utóbbi hónapokban a gyémántüzletben mutatkozott. A gyémántpiacra 1932-től az 1938. év elejéig szinte állandóan tartó szilárdság, sőt áremelkedés mutatkozott, de az év folyamán bizonyos méretű lanyhulás állott be. A Nemzetközi Gyémántszindikátus forgalma az utóbbi hetekben ismét fellendült, amit egyrészt tökeelhelyezésekkel, másrészt pedig a növekvő transzfernehézségekkel magyaráznak.

dítványára és a Népvédelmi Minisztérium kérelmére felállították és az ezt tárgyaló minisztertanácsi határozatot a Monitorul Oficialban meghirdették.

Az új törvényben foglalt kötelezettségek jogosítványok kezdő határnapja a minisztertanács jegyzőkönyvének a Hivatalos Lapban való közzététele napjával veszi kezdetét.

— Ezidő szerint még a katonai zónákat meg nem alkották és az ezt tárgyaló minisztertaná-

A szakképzett pincérek és a téli mulatságok

Az aradi pincéreknek egy küldöttsége jelent meg Pacuraru Octavian munkafelügyelő előtt. A küldöttség tagjai rávilágítottak arra, hogy jelenleg Aradon a pincér szakmában 35 munkanélküli van és a munkafelügyelő támogatását kérték ahhoz, hogy ezek legalább most, a különböző mulatságok, bálak rendezése alkalmával, munkához jussanak. Rávilágítottak arra, hogy általában a bálók rendezése nem alkalmasz képesített pincéreket, hanem olyanokat, akik nem pincérek és akik a munkát olcsóbban vállalják. A küldöttség kérése alapján Pacuraru Octavian munkafelügyelő felhívást intézett a különböző egyesületekhez, amelyek bálakat rendeznek, hogy a bálók és mulatságok alkalmával csakis szakképzett pincéreket alkalmazzanak, mert a kontárokkal való dolgoztatásért a munkaadót is felelősség terheli.

BUS VALÓSÁG.

Reszegéné megkérdezi az urát:

— Hogy van az, Adolf, hogy te minden újév után olyan letört vagy?

Reszege busan legyint:

— Most arra gondolok, hogy az évek egyre ujabbak lesznek, te meg egyre régiebb

Iparos továbbképzőtanfolyam Désen

Désen a munkakamara és az Iparos Egylet védnöksége és irányítása mellett mesterek és segédek részére iparos továbbképző-tanfolyam nyílik meg. A tanfolyamon szakelőadók fogják ismertetni az iparosok számára szükséges kézműipari tudnivalókat. A tanfolyam előreláthatólag április végéig tart és azon csakis munkakönyvvél rendelkező mesterek és iparosságédek vehetnek részt.

Ó AZ OKA.

Krix újév reggelén találkozik Krazszal és már messziről rákiált:

— Te, ne kívánj nekem semmit se!

— Miért ne?

— Mert, emlékszem, a tavalyi évet is te kívántad.

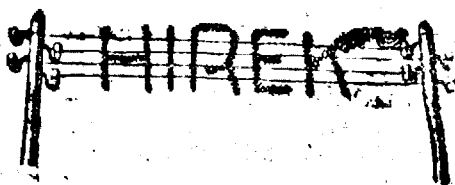
Boldog újévet kíván
Farkas László

órasmester. Str. Eminescu

csi határozatot közzé nem tették és ekként ezidő szerint a határmenti területen lakó ingatlanulajdonosokat és más polgárokat az új törvényben feltételeken előírt jelentkezési kötelezettség, valamint a többi nem kevésbé fontos rendelkezések nem terhelik.

A Házulajdonosok Szövetsége képviselőiben:

Dr. Zigre Miklós elnök, dr. Lengyel Zsigmond ügyvezető elnök,

AZ IPAROS

Megfelenik minden második pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 500 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redactia si administratie — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:

Hirdetésár negyvencentiméterre 6 lei. Húsz kötetneként árcsökkentés.

Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon. Strada Breţianu 18.

— Az erdélyi építőmesterek tovább harcolnak teljesjogú építész kamarai tagságukért. Beszámoltunk arról az országos akcióról, amelyet az erdélyi, bánági és bukovinai kőműves- és építőmesterek indítottak az új vállalkozói kamarák felállításával kapcsolatosan szerzett jogaik érvényesítésére. Mint ismeretes, az új építőipari törvényjavaslat csupán a bucsuresti és csernovitzi építészeti szakiskolák végzett növendékeit ismeri el, mint a megalkotandó építész kamarák teljesjogú tagjait és az évtizedes gyakorlati és szerzett jogokkal rendelkező erdélyi és bánági építőmestereket „korlátozott jogú tagoknak” minősíti. Ezt a helyzetet az érdekelt tekintélyes szakmai csoport természetesen méltánytalanul találta a maga szempontjából és széleskörű mozgalmat indított jogai érvényesítésére. A mozgalomban, amelyet eredetileg a temesvári Ipari Szindikátus indított el, már bekapcsolódtak a kolozsvári és a csernovitzi építőiparosok is. A kolozsvári csoport tagjai — Moldovan Anton elnök Temesvárra küldött értesítése szerint — eljártak dr. Vaida-Voevod királyi tanácsosnál, akit támogatásra kértek fel. A királyi tanácsos, akit már előzőleg tájékoztattak az ügyvel kapcsolatosan, annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy nem lehet kivenni az építkezést azok közül, akik azt évtizedek óta gyakorolták és megígérte, hogy támogatni fogja az építőiparosokat jogos kérésük teljesítése érdekében.

— MAGYARORSZÁGBA ÉS LENGYELORSZÁGBA KÜLDÖTT LEVELEK DIJA. Az aradi főpostahivatal ezúton hozza a közönség tudomására, hogy 1939. január 1-től kezdődőleg a Magyarországra és Lengyelországra küldött levelek díja 20 grammig 12 lei, minden további husz gram után 7 lei felülhártyázás alkalmazandó. Egyszerű, vagy képes levelezőlapok díja 7 lei, fizetett válasszal pedig 14 lei.

— Két hónappal meghosszabbították a tehérgépkocsis fuvarozási szerződésnek érvényét. Bucurestiből jelentik: A közlekedésügyi miniszter rendeletet írt alá, amellyel magánfuvarozási vállalkozók december 31-én lejárt szerződéseinek érvényét 1939 február 28-ig meghosszabbítja. A saját, vagy idegen áruszállítással foglalkozó tehérgépkocsivállalkozók, amennyiben az eddig is fizetett illetéket a Nemzeti Bank fiókjánál vezetett minisztériumi számlára befizetik s a vonatkozó nyugtát a megyei utbiztoságoknál bemutatják: az engedélyre alkalmazott láttamozás alapján folytathatják a fuvarozást. A két hónapi meghosszabbítás azonban csak azokra a szállítási vállalkozókra vonatkozik, akik már december 31 előtt kérték engedélyük kicserélését, vagy megújítását.

— CIPŐÜZLET NEM KÖZVETITHET MEGRENDELÉST. Régi sérelme a cipésziparnak az, hogy a cipőkereskedők cipőmegrendeléseket és cipőjavításokat vállalnak és ezeket a munkákat, vagy üzletük mellett, berendezett műhelyben végeztetik el, vagy pedig cipésműhelyekbe adják ki. Ebben az ügyben a bőriparosok szindikátusa a munkafelügyelőség útján beadványt intézett a munkaügyi miniszterhez, melyben felvilágosítást, illetve döntést kért arra vonatkozólag, hogy vállalhatnak-e a cipőkereskedők megrendeléseket. A munkaügyi minisztérium 40656—1938. számú válaszában úgy döntött, hogy abban az esetben, ha a kereskedők megrendeléseket vállalnak, kontáréknak tekintendők, még abban az esetben is, ha a megrendeléseket szabályszerű műhellyel bíró cipésznek is közvetítik.

NEM BAJ.

Pitt beállt a Pitt üzletébe:

— Néhány számla miatt jöttem, Pitt úr, amely elsején esedékes volt.

— Sajnálom, a pénztárnokom beteg.

— Na, nem baj, akkor majd legközelebb fizetek.

WANDERER kerékpárok, ILO kerékpármotorok, KAPSCH rádiók olcsó részletfizetésre is. Callirok nagy választékban, gyári árban.
Technica Universală A. M. A. T. Y. A. S. ARAD, főpostával szemben

Az alkalmazottnak a katonai szolgálat idejére való behívása megszünteti a szolgálati szerződést

Az alkalmazott pert indított a munkaadó ellen azon a címen, hogy nem mondotta fel elbocsátását megelőzően a törvényes határidőn belül az alkalmazotti jogviszonyt.

Keresetében előadta, hogy 1928 augusztus hó első napjától volt alkalmazásban 1932 november hó 1-ig, amikor bevonult és katonai évet letöltötte. Ezután a munkaadó 1933 évi október hó 21-iki kezdettel ismét igénybe vetet szolgálatát. Alkalmaztatása 1933 december 14-ig tartott, amikor a munkaadó elbocsátotta anélkül, hogy a törvényes felmondás idejét megfizette volna.

A bíróság előtt a munkaadó azzal védekezett, hogy a munkatörvény rendelkezése szerint a katonai szolgálatra való bevonulás ténye megszünteti a munkaszerződést. A katonai év letelte után alkalmazta ugyan a dolgozót, de csak határozott időre, 1933

október hó 21-től 1933 december 14-ig és így a határozott időtartamra kötött szerződést felmondani sem kellett.

A keresetnek a pletstli munkabíróság helyt adott. A munkaadó a munkatörvény 78., 81., 83. és 93. szakaszainak megsértése címén felülvizsgálatot kért a prahovai törvényszéktől. Ez helyt adott a felülvizsgálati kérelemnek és megállapította, hogy a rendes katonai szolgálatra való behívás megszünteti a munkaszerződést és a jogviszony csak akkor folytatódott volna, ha alkalmazottat fegyvergyárkorlatra hívták be. A katonai év letelte után új alkalmazási jogviszony keletkezett és miután azt határozott időre kötötték, a határidő lejártával felmondás nélkül megszűnt. Emellett az indokolással a törvényszék tagozata az alkalmazotti keresetét elutasította.

— A POSTA FELHÍVÁSA A MAGÁNVAL-LALATOKHOZ. A posta vezérigazgatósága közli, hogy 1939. január 1-től kezdődőleg a magánvállalatok levélborítékaira, valamint levelezőlappjaira csak a következő adatokat vezethetik rá: a feladó címe, név, előnév, helység, uccs, házszám, telefonszám, CEC folyószámla száma, fiókvállalatok címe, végül fel lehet tüntetni azt az ipari ágát, amelynek terén a vállalat működik, a gyár kliséje, amely feltünteti a gyár védjegyét, anélkül azonban, hogy ehhez bármilyen olyat is hozzáfűzzenek, amellyel reklám célokat követnek. Ellenkező esetben, mint reklámot díjazták. Kivételt képeznek azok a levelek és borítékok, amelyek portómentesítő készülékkel vannak lebélyegezve, valamint azok a borítékok, amelyeket öngyújtás vignetttel láttak le. Ezeket a vignetttákon azonban csak a fentebb felsorolt adatok szerepelhetnek.

ARISTID.

Egyik főútvonalon a köveset javították és a járművek részére figyelmeztető táblát tettek ki: „Csak lépésben haladni!”

Arra órátl Aristid, olvassa a táblát, aztán így szól Agenorhoz:

— Ezt az örökséget! Lépésben haladni! Hát honnan vegyenek az autók lábukat...?!

— Kétszáznyolcvan italmérsélt jogot vontak be Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter úgy döntött, hogy 280 italmérsélt jogot bevon Bucurestiben a főrend fenntartására való tekintettel. Ezek közé tartozik a Corso, Lafayette, Socco, Grand Cafe, Cafe Royal, Herdan, Wagons-Lits, Union, Stirbey pince, stb.

FELEDEKENYSÉG.

A kis Zsuzsi már fekszik ágyában, de sehogyse jön álom a szemére. Jobbra fordul, balra fordul, behunyja a szemét, kinyitja a szemét, minden hiába.

Végre keservesen felszokog:

— Anyukám, mit csináljak, elfelejtettem, hogyan kell elaludni.

— A posta nem szolgáltathat adatokat az adókövetéshez. A posta vezérigazgatósága valamennyi hivatalhoz körrendeletet adott, amelyben visszatér a múltévi március 9-iki rendeletre, amely szerint a hivatalok kötelesek voltak az adóügyi közlegeknek bármilyen iratot megmutatni. A jövőben sem adózás, sem egyéb pénzügyi célra a postahivatalok regisztereket, okiratokat, adatokat nem adhatnak ki.

KÜLÖNÖS PARFOM.

A mama orvosi tanácsra konyakkal védekezik a meghűlés ellen.

Utána nemsokára lefekteti a kislányát és megcsókolja. A kislány csodálkozva kérdi:

— Mi az, mama, te a papa parfümjét használsz?

— Egy évi felmondási időt ítélt meg a munkabíróság a nyelvvizsgán elbukott főgépésznek. Nagyváradról jelentik: A múlt év derekán belügyminiszteri rendelet érkezett a nagyvárad városához, amelynek értelmében a városi üzemektől több kisebbségi műszaki alkalmazottal kellett elbocsátani, akik elbuktak a nyelvvizsgán. Ezek között volt Szűcs József, a városi gépgyár főgépésze is, aki a gyár alapítása óta, harmincöt éven át, teljesített szolgálatot. Szűcs Józsefet a belügyminiszteri rendelet alapján felmondás nélkül bocsátották el állásából, mire a főgépész felmondási időre és elmaradt szabadságidőre járó fizetése fejében keresetét indította a munkabíróságon a város ellen. A munkabíróság egyéves felmondási időt állapított meg Szűcs József részére és az erre az időre járó fizetés, valamint az elmaradt szabadságokért járó kárpótlás címén 105 ezer leit ítélt meg javára a város ellen.

— PRÉSGÉPEK ÁTALÁNY ILLETEKE. A pénzügyminisztérium körrendelettel leszállította az állati, vagy vegyes erővel hajtott présgépek évi átalány illetékét: 1000 leiről 500 leire, a kézi hajtású gépek illékét 500 leiről 250 leire. Azok, akik a folyó negyedre többet fizettek be, a jövő negyedben kevesebbet tartoznak fizetni, mert a rendelet visszaható hatályú. Azok, akik a pénzügyi év végéig befizették az átalányilletéket a jövő évre befizetéssel élhetnek.

LOGIKUS KÖVETKEZTETÉS.

A kis Pista első elemibe jár és mindennap elolvassa az újságokat. A minap azal a kérdéssel fordult a papájához:

— Papa, ha valaki olvas egy szépségkirályt, abból szépségkirály lesz?

— AZ IMPORTENGEDÉLY ÚJ DIJAI. A következő cikkek importengedélyezési díjaiban állott be változás: háztartási és egészségügyi cikkek (935 tétel szám) kilónként 12 lei, egészségügyi készülékek és cikkek (mosdótál, stb.) kilónként 14 lei (938 tétel szám) kerékpár, tricikli 100 kilónként 2720 lei, kerékpárgyári alkatrészek (1288 tétel szám) 100 kilónként 520 lei.

— MEGVÁLTOZTATTÁK EGYES KERESKEDELMI KAMARÁK KÖRZETÉT. A Hivatalos Lap legutóbbi számában királyi rendelet törvény jelent meg, amely közli több erdélyi kereskedelmi és iparkamara körzetének módosítását. A kereskedelmi kamarák új körzeti beosztása a következő: Brassó, Brassó és Háromszék megye. Nagyszeben: Szeben és Fogarasz megye. Gyulafehérvár: Fehérmegye. Küküllő, Nagyküküllő, Tordamegye, Kolozsvár: Ko-

EL NE BIZZA MAGAT.

Csemegét Szilveszterkor megcsókolja a felesége.

— Jó, jó, — mondja kedvetlenül Csemege — de nehogy azt hidd, hogy ez most már egész évben így lesz.

Reuniunea Civilă de Binefacere din Arad.

Convocare

Reuniunea Civilă de Binefacere din Arad, ține la 26 Ianuarie 1939 ora 10 în sală de lectură a Căminului Industrișilor din Arad (Str. Brătianu 18.).

ADUNARE GENERALA ORDINARA

la care cu onoare invită și pe această cale pe toți membrii Reuniunii.

Intrucât Dnii membrii nu se vor prezenta în număr suficient de a putea decide, adunarea generală ordinară se va ține

la 2 Februarie 1939 orele 10

în același local, cu aceiași ordine de zi și fără considerare la numărul celor prezenți va aduce conf. legii hotărâri valide.

ORDINEA DE ZI:

- 1./ Cuvântarea de deschidere a Președintelui;
 - 2./ Darea de seamă anuală;
 - 3./ Darea de seamă a Cenzorilor, prezentarea Bilanțului gestiunii trecute, descărcarea Cenzorilor și a Conducătorilor;
 - 4./ Preliminarul pe anul 1939;
 - 5./ Alegerea membrilor de Direcțiunea Administrativă a Grupelor de Ajutoare pe 1939;
 - 6./ Alegerea Cenzorilor pe anul 1939;
 - 7./ Eventuale propuneri;
 - 8./ Încheierea ședinței.
- Arad, la 5. Ianuarie 1939.

s. s. Maxim Vulcu
Președinte Reuniunii

Aradi Polgári Jótékony Egyesület.

Meghívó

Az „Aradi Polgári Jótékony Egyesület” tagjait van szerencsém az 1939. évi január hó 26-án, d. e. 10 órakor az Iparos Otthon olvasótermében (Brătianu-ucca 18.) tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSRE

ezúton is tisztelettel meghívni.

Amennyiben ez időpontban a közgyűlés a megjelentek elégtelen száma miatt nem volna határozatképes, úgy a közgyűlés ugyanazon helyen és órában és ugyanazon tárgysorozattal

folymó évi február hó 2-án

fog megtartatni, amikor is a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozni fog.

TARGYSOROZAT:

- 1./ Elnöki megnyitó;
 - 2./ Évi jelentés;
 - 3./ A Számvizsgáló Bizottság jelentése, zárszámadások és mérleg bemutatása, a Számvizsgáló Bizottság és a Vezetőség részére a felmentvény megadása;
 - 4./ Az 1939. évi költség-előirányzat megállapítása;
 - 5./ A Csoportok adminisztratív igazgatósági tagjainak megválasztása az 1939-ik évre;
 - 6./ A Számvizsgáló Bizottság tagjainak megválasztása az 1939-ik évre;
 - 7./ Esetleges indítványok;
 - 8./ A közgyűlés berekesztése.
- Arad, 1939. évi január hó 5-én.

Maxim Vulcu s. k.
egyesületi elnök

Hetiközlő, 1939.

külföldi izléssel

T. TURMANN

bőrdíszművesnél nagy választékban kaphatók. Arad, Str. dr. Petran 3. A karácsonyi hét alatt 10% árengedmény!

KELLEMETLEN APRÓSÁG.

Bróm úr egyik este csecsemősrást hall a hajdon-lánya szobájában.

Benyit a szobába és — fájdalom — a lánya éppen tisztába tesz egy apróságot.

— Mi ez?! — ordítja Bróm dühösen, mire a lánya szelíden így felel:

— Nézd, papa, ha azt mondom, hogy húzáson nyertem, úgyse fogod elhinni...

RÁDIÓK.

villanyszerelési anyagok olcsón:

SCHWARTZ ÁRPÁD

Arad, Str. Petran 1. (Mercur-tag).

KITUNÓ ITAL.

A főhadnagy egy csésze teát ad a puccerjának, aki egy slukkra lehajtja.

- Jó volt? — kérdi a főhadnagy.
- Nagyon jó.
- Akarsz még egy csészével?
- Kell a fenének.

SZÖRMEK

legmegbízhatóbb beszerzési helye:

JOANOVITS ANTAL

szücs Arad, Dr. Ioan Robu ucca 2. (A megyei prefektura meletti ucca). Alapítva 1882.

KÜLÖNBÖZŐ IZLESEK.

A társaságban arról van szó, hogy milyen legyen az a nő, akit az ember feleségül vesz?

Valaki így felelt:

— Az izlések igen különbözök. Az egyik ember a szökét szereti, a másik a pénzt.

Legdivatosabb
női KALAPOK
állandó raktára.

„GIZI”
kalapszaon

Strada Horia 2. szám.

A TIZENKETTEDIK ÓRA.

Pemete azt mondja a feleségének:

— Már igazán sürgős volna a Bertánkat férjhezadni.

— Miért? — kérdi megütközve Pemeténé.

— Tudod, Melánia, eddig még csak szép volt, de most már kezd gusztus dolga lenni.

Szerkesztői üzenetek

Kölcsönvevő iparos, Ardeal: Kérdése: Valaki adna, minden okirat nélkül, tekintettel arra, hogy közeli rokon és kamatot nem kér, kell-e tőkekamatadót fizetnie? Válaszom a következő: Az egyenes adótörvény nem ismer rokon, kamatmentes kölcsönt. Az adó azon összeg után jár, amit kölcsön adnak és kölcsön vesznek. A tőkekamatadó még akkor is jár, ha önnek a kölcsönadó nem számítana kamatot. Kamat nélküli kölcsön nem jelenti azt, hogy a pénzügyi hatóság ki ne vethesse az adót. Ez azt jelenti, hogy adó szempontjából nincs kamatmentes kölcsön. Ez esetben az adótörvény a törvényes kamattal veti ki az adót. A törvényes kamattal az szerint váltakozik, hogy az ügylet polgári, vagy kereskedelmi jellegű kölcsönnek tekinthető. Ennek jellege pedig az okirathól vagy a felek foglalkozási ágából állapítható meg. Ha a kölcsön kamatmentes, megállapodás tárgyát képezi, ki fizesse az adót, mert elvileg a hitelező kell fizessen, aki a kölcsönt adja. Hiszen elvileg ő élvezné a kamatot. Ha az adót 3 nap alatt nem fizeti a kölcsön felvételéről számítva, az adó háromszorosra fizetendő. A késedelmes fizetésnek vagy be nem jelentésnek más következménye nincs. A baráti kölcsönöket, amelyek a bizalmon alapulnak, rendszerint — bizalmas jellegűknél fogva — a felek nem jelentik be, de ez nem azt jelenti, hogy ha nincs okirat, elvileg nem adóköteles.

Szikvízkészítő vidéki iparosnak: Ön a következő kérdést vetette fel: A mesterkönyvet, amit kért, megkaphatja-e? A válasz a következő: A törvény (az új ipartörvény) szerint ez a mesterség képesítéshez kötött mesterség. A törvény eredeti szövegében „Sifonar” szó van említve — ami viszontkészítőt jelent. Most már, hogy ha az eredeti szöveget tekintjük — és feltesszük, hogy a „sifonar” szó nem tévedés, akkor a szikvízgyártók nem tartoznak a szakmai iparokról szóló törvény rendelkezései alá. Ez esetben iparuk továbbra is — nem képesített ipar volna. Viszont ezzel szemben a munkakamarák — az 1937. július 5-én kelt miniszteri utasítás alapján — ezen ipart is képesített iparnak tekintik. Így helyesen tette, ha a mesterkönyvet kérte. A mesterkönyvet a vonatkozó rendelet alapján ki kell adni és pedig a bizottság a hely-

szinen kell megállapítsa, hogy ön az ipart. A munkások pedig, akik önnek dolgoznak, ön igazolása alapján kapják ki a szakkönyvet. Tekintettel arra, hogy a vonatkozó fenti rendelet értelmezése tekintetében vita van az érdekeltek: a munkakamarák és az iparosok között a fenti okokból a kérdést a minisztérium hivatott eldönteni, amennyiben addig a munkakamarák nem tisztázzák ezen kérdést. Részleteibe pedig a levelem tartalmára hivatkozom. A választélményemet felhasználtam, miután 2 levelet írt az ügyben.

Forgalmi adót fizetőnek: Az a kérdése, hogy honnan szerezhetné meg a forgalmi adótörvény és az ahhoz kiadott rendeleteket? A pénzügyi minisztériumban, Bucurestiben, egy forgalmi adó alapján készült részletes táblázatot állított össze a minisztérium. A helyi pénzügyigazgató ságnál — a forgalmi adó ellenőr — útján megkaphatja a vonatkozó könyvet. Ez a legrészletesebb könyv. Különben a törvényt a könyvtárak kedéseiben is megkaphatja.

Betegsegélyző tagnak: Az új társadalombiztosító törvényt — a hivatalos szöveg vétele után — magyar nyelven is ismertetjük. Most egyelőre b. türelmélt kérjük, mert, hogy milyen feltételek alapján lesz a rokkant nyugdíj folyósítása, csak a törvény és végrehajtási utasításának megjelenése után fogjuk megválaszolni.

Székelly iparosnak: Ön most szabadult fel és segédkönyvet kér, mert vizsgát tett. Mikor kapja ki a munkakönyvét? Ez irányban forduljon a munkakamarához, ahol a vizsgát letette. Ez kiállítja a könyvet, minden további formaliságok nélkül, ha a vonatkozó díjakat már befizette. Ezt személynél kell elintéztie. Fénykép kell a könyvhöz. Állasközvetítéssel nem foglalkozunk.

Dr. K. S.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Direcțiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunicare cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt ardate până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

Grupa I. Csoportban: vād. 1. Ioan Henegar Jánosné 988, Petru Petrovici Péter 989, Etelca Csomány Etelka 990, Geza Eibl Géza 991.

Grupa II. Csoportban: s. 1. Ioan Henegar Jánosné 1055, Petru Petrovici Péter 1056, vād. 1. Ilie Oachis Iliesné 1057, Pavel Képes Pál 1058, vād. 1. Stefan Kis Istvánné 1059, vād. 1. August Názár Agostonné 1060, Gheza Rózsa Géza 1061, Dimitrie Czene Demeter 1062, Ioan Henegar János 1963.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Direcțiunea Grupelor de Ajutoare de Înmoștrare a Industrișilor din Arad face cunoscut membrilor cări sunt în restaurant cu cotizațiunile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. csoportban: 1081 Sot. lui Eméric Cervenko Imréné, 1082 Gheorghe Huj György, 1083 Gheorghe Recsky György, 1084 Stefan Bartha István, 1085 Richard Fabretius Richárdné, 1086 Vād. lui Menrath Józsefné, 1087 Rózsa Géza.

In Grupa B. csoportban: 1055 Csomány Etelka, 1056 Vād. lui Petru Schumacher Péterné.

TIPOGRAFIA „HIRLAP” ARAD